RAIVAAJA

(THE PIONEER)

Keskiviikkona, tammik. 3 - Wed. Jan. 3, 1990 FINNISH AMERICAN WEEKLY 86 vuosikerta Vol. LXXXVI No. 1 45 cents

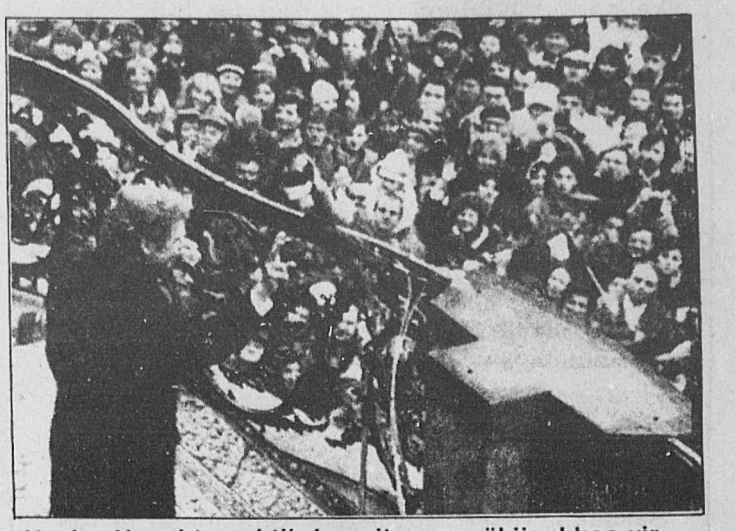
Vatikaani päättää Noriegan kohtalosta

PANAMA CITY - Panamaan hyökänneet Yhdysvaltain joukot jatkoivat kaksi viikkoa maahan tunkeutumisensa jälkeen Vatikaanin lähetystön piirittämistä, samalla kun Vatikaani yritti päättää lähetystöön paenneen Panaman syrjäytetyn johtajan, kenraali Manuel Antonio Noriegan kohtalosta. Yhdysvallat ja Panaman uusi johto ovat vaatineet Noriegan luovuttamista oikeuden eteen.

Yhdysvalloissa huumeiden salakuljetuksesta syytetty Noriega hakeutui lähetystöön jouluaattona, muutama päivä sen jälkeen kun 14,000 Yhdysvaltain sotilasta tunkeutui maahan.

Invaasiota edelsi Panaman sodanjulistus Yhdysvalloille sekä amerikkalaisen upseerin ampuminen. Muutaman päivän kestäneissä taisteluissa kuoli 23 amerikkalaissotilasta ja loukkantui yli 200.

Suurin osa Euroopan maista ja kaikki Etelä-Amerikan valtiot tuomitsivat Yhdysvaltain sekaantumisen Panaman asioihin, kun taas valtaosa amerikkalaisista hyväksyi presidentti Bushin päätöksen joukkojen lähettämisestä.

Vaclav Havel tervehtii riemuitsevaa väkijoukkoa virkaanastujaistensa jälkeen.

Uutisaiheiden 10 huipulla

Associated Press-uutistoimiston toimittajat äänestivät seuraavat aiheet menneen vuosikymmenen merkittävimmiksi uutisiksi:

1. Mihail Gorbatshovin nousu valtaan ja **kommunismin tappio** Itä-Euroopassa
2. **AIDS**-epidemia
3. **Reaganin presidenttikausi**: verohuojennukset, sosiaalimenojen supistukset, taloudellinen kasvu
4. **Huumeet** ja niihin liittyvä rikollisuus
5. **Avaruussukkula,** sen herättämät toiveet ja Challengerin tuho
6. **Terrorismi**, mukaanluettuna panttivankikriisi
7. **Tsernobylin** ydinvoimalaonnettomuus
8. **Kiina**: liberolisoiminen, sen jälkeen demokratialiikkeen murskaaminen
9. **Iran-Contra** jupakka
10. **Väli-Amerikan** sota

Havel Tsekkoslovakian presidentiksi

PRAHA - Toisinajattelija, näytelmäkirjailija Vaclav Havel nimitettiin viime viikolla Tsekkoslovakian presidentiksi. Havelin valinta oli voitto demokratialiikkeelle, joka mursi kommunistipuolueen ehdottoman vallan 41 päivässä.

Havel suostui johtamaan maata vapaiden vaalien järjestämiseen asti. Kommunistipuolueen ja opposition sopimuksen mukaan vaalit järjestetään vuoden puolivälissä.

Ihmisoikeuksia puolustavien kirjoitustensa vuoksi viisi vuotta vankilassa istunut Havel vapautettiin vain kahdeksan kuukautta sitten.

Alexander Dubcek,jonka yritykset totetuttaa "ihmiskasvoista kommunismia" tukahdutettiin 1968, valittiin parlamentin puhemieheksi.

Romaniassa uusi johto, Ceausescu teloitettu

BUKAREST - Viimeinen Varsovan liiton stalinistihallitus kukistui joulun aikana Romaniassa, missä demokratiavaatimukset johtivat lyhyeen ja veriseen sisällissotaan kansan puolelle siirtyneen armeijan, ja maata johtaneelle Nicolae Ceausesculle uskollisten turvallisuusjoukkojen välillä.

Pelättyjen turvallisuusjoukkojen vastarinta laantui, kun maan televisio näytti Ceausescun ja tämän vaimon teloitetut ruumiit. Maan johtoon noussut Kansallisen Pelastuksen Neuvosto ilmoitti, että maata 24 vuotta itsevaltiaan tavoin johtanut Ceausescu tuomittiin kuolemaan rikoksista kansaa vastaan.

Maan uusi presidentti Ion Iliescu ilmoitti uudenvuodenpuheessaan, että talonpojille palautetaan oikeus omistaa maata ja työviikko lyhennetään viisipäiväiseksi. Hallitus on poistanut lukuisia Ceausescun aikana säädettyjä rajoituksia ja vähentänyt elintarvikkeiden vientiä helpottaakseen ruokapulaa.

Kauppavaje kasvoi lokakuussa 20 prosenttia

Yhdysvaltain ulkomaankaupan vaje kasvoi lokakuussa $1,7 biljoonaa. Lokakuun vaje oli 10,2 biljoonaa. Viimeksi vaje oli yhtä suuri vuoden 1988 lopussa.

Kauppavajetta kasvattaa eniten Japanin-kauppa, joka oli lokakuussa $4.9 biljoonaa alijäämäinen. Myös Länsi-Euroopan kauppa keikahti alijäämäiseksi.

This week in THE FINNISH-AMERICAN RAIVAAJA

sivut 8 - 10

- Sauna hot at Salolampi
- Speaking of the Church at Hattula
- FinnFest USA board
- *A new furnace for the 1990s*

Sisäsivuilla:

- Suomalaisajuri Alaskan koirakilvassa sivu 4
- Floridan kuulumisia sivu 5
- Fitchburg ja ympäristö sivut 12 & 13
- Suomesta ja suomalaisista sivut 14 & 15

Muutosten vuosikymmen

Historijoitsijoitten ryhtyessä tarkastelemaan 1980-lukua ja sen merkitystä historiassa menneen syksyn mullistavat muutokset Itä-Euroopassa ovat melko varmasti vuosikymmenen tärkeimpien tapahtumien joukossa.

Voimme olla varmoja, että vuosi 1989 jää yhdeksi niistä vuosista, mitkä tullaan ikuistamaan historiankirjojen sivuilla suurten muutosten vuotena - eurooppalaisten vallankumousten vuotena.

Vuosikymmenen alku ja loppu ovat ideologisesti tarkasteltuna valovuosien etäisyydellä toisistaan. Tuskinpa kukaan olisi uskaltanut ennustaa kylmän sodan loppua vuosikymmenen alkupuoliskolla Ronald Reaganin pauhatessa "julman suurvallan" pahuuksista.

Mutta vuosikymmenen puolivälissä Mihail Gorbatshov astui valtaan ja muutosten tapahtumaketju lähti vyörymään. Muutokset etenivät Neuvostoliiton rajojen ulkopuolelle Puolaan, Itä-Saksaan, Tsekkoslovakiaan, Bulgariaan ja Romaniaan kunnes stalinismi kokonaisuudessa oli onnistuttu murskaamaan.

1980-lukua, varsinkin sen viimeistä vuotta, voidaan pitää yhtenä Euroopan hienoimmista. Sama ei valitettavasti pidä paikkaansa Yhdysvaltain suhteen. Vuosikymmen toi kodittomuuden, jupit, huumeet ja AIDS:n keskuuteemme. Rikkaitten ja köyhien välinen kuilu syveni entisestään.

Siirtyessämme vuosikymmeneltä toiselle elämme toivon merkeissä. Demokratia on valtaamassa jalansijaa kautta maailman joko suurin tai pienin, varovaisin askelin.

Uusi vuosikymmen tuo uudet haasteet. Tehtävänämme on saattaa päätökseen keskeneräiset toimet ja koettaa ratkaista osa niistä, joita olemme tähän asti vältelleet.

RAIVAAJA

(THE PIONEER) - Established 1905
(UPS 454-580)
Second class postage paid in Fitchburg, MA

Published weekly except the first week in August and the last week in December by Raivaaja Publishing Co., 147 Elm St., Fitchburg, Mass. Postmaster: Send address change to Raivaaja, P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600.

EDITOR Marita Cauthen
BUSINESS MANAGER Jonathan Ratila

RAIVAAJA PUBLISHING COMPANY
Incorporated 1905

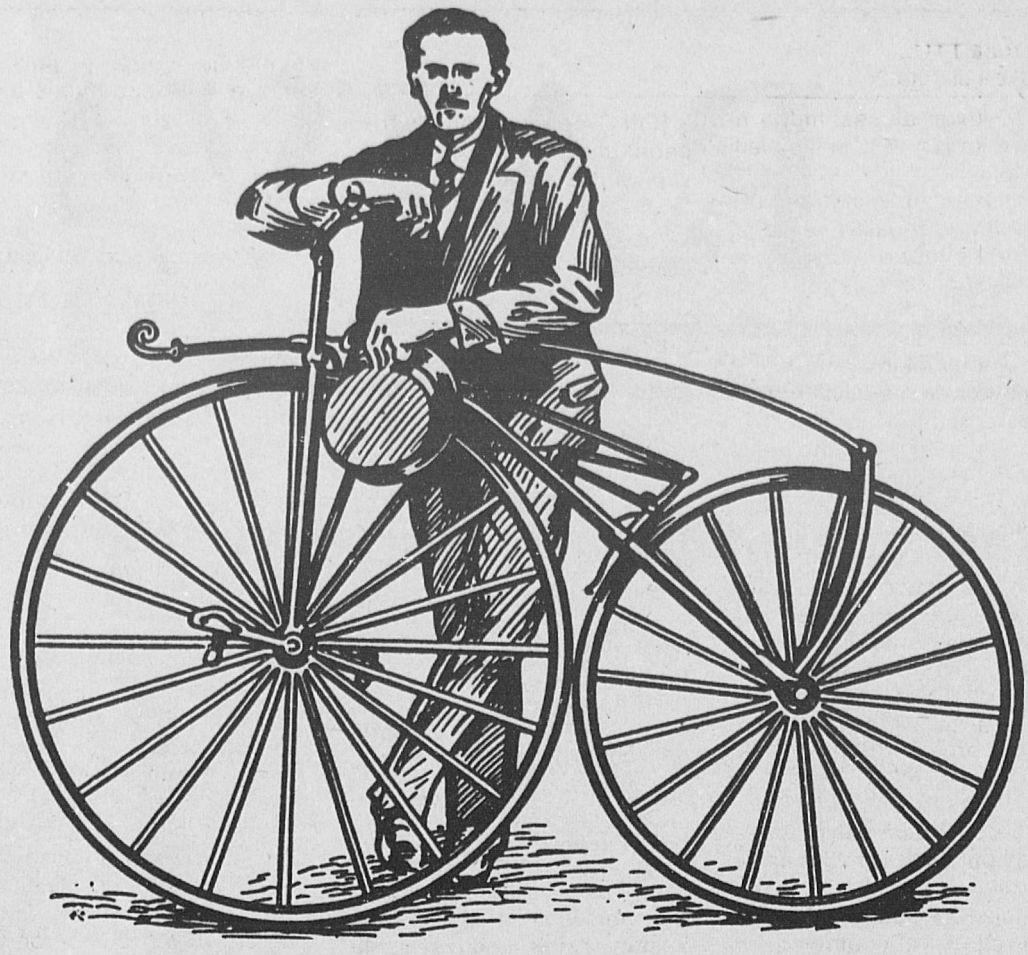
Mailing address: P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600
Office and Bookstore: 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Hours: Weekdays 8:30 am to 4 pm

TELEPHONE (508)343-3822

SUBSCRIPTION RATES:
USA: 12 mo. - $20.00; 6 mo. - $13.00; 3 mo. - $9.00
OUTSIDE USA: 12 mo. - $24.00; 6 mo. - $17.00

Advertising rates available upon request

Advertising deadline is the Friday before the Wednesday the ad is to appear. Raivaaja Publishing Co. assumes no financial responsibility for typografical errors or omissions in advertisements. It will reprint wihtout charge that part of the advertisement which is incorrect. Claims must be made withing one week of Publication. Credit is made only for the first insertion.

Ranskalainen vaunujenkorjaaja Pierre Michaux pyörineen. 1861 kehitetty polkupyörä sai lempinimen "luuntäristin".

Poljettu 150-vuotias

Ihmiset olivat käyttäneet pyöriä jo viisituhatta vuotta - rinnakkain, pareittain ja neljittäin - ennen kuin Ranskassa 1790-luvulla luotiin uusi muotikulkuväline liittämällä kaksi pyörää peräkkäin ja istumalla itse rungolle. Syntyi istuttava potkulauta.

Parikymmentä vuotta myöhemmin eräs saksalainen keksijä oivalsi ympätä siihen kääntyvän etupyörän.

Erilaisia polku- ja vipuvälityksiä oli käytetty rattaissa jo aiemmin, ja varsinaisen polkupöyrän voi sanoa syntyneen 1839 Skotlannissa, kun polkeminen ja peräkkäiset pyörät yhdistettiin.

Seppä Kirkpatrik Macmillan esitteli neljän vuoden kokeilujen tuloksena vehkeen, jossa hieman höyryveturin voimansiirtoa muistuttavat vivut välittivät polkuliikkeen takapyörään.

Macmillan pääsi kehittelyssä niin pitkälle, että voitti postivaunut nopeuskilpailussa. Mutta suosittua laitteesta ei tullut, vaan se unohtui.

Nykyisen polkupyörän esisä syntyi Pariisissa 1861, kun vaunujen korjaaja Pierre Michaux sai korjattavakseen hattumaakarituttavansa potkulaudan. Hänen poikansa Ernest ehdotti, että etupyörään kiinnitettäisiin samantapaiset vivut, joita oli käsimyllyissä.

Samantapainen idea oli tosin kehitetty Saksassa jo edellisellä vuosikymmenellä, mutta vasta Michaux'n keksinnöstä tuli kaupallinen menestys. Pariisissa uusi kulkuväline oli heti *chic* - siitä huolimatta, että rauta- ja puurunkoinen vehje todella ansaitsi pilkkanimensä "luutäristin".

Koska polkupyörässä oli suora etuveto, etupyörää oli suurennettava, kun haluttiin lisää vauhtia. Näin polkupyörästä tuli hyvin kiikkerä. Se ei kuitenkaan estänyt velosipedin voittokulkua.

Michauxin perheyritys valmisti kohta 400 pyörää vuodessa. Heidän mekaanikkonsa muutti Amerikkaan ja patentoi polkupyörän siellä.

Polkupyöräkilpailujakin järjestettiin jo 1860-luvulla useita, ja 1884 teräsmieskandidaatti Thomas Stevens ajoi, talutti ja kantoi pyöränsä halki Yhdysvaltojen.

Polkupyörä kehittyi nopeasti lähes nykyiseen muotoonsa, pääosin englantilaisten keksijöiden voimin. Ketjuveto, kunnolliset jarrut, sisärenkaalliset tasakokoiset kumipyörät ja ns. timanttirunko olivat normaalivarustus jo 1800-luvun lopulla. Vaihteetkin kehiteltiin

jatkuu seur. sivulla

Nimipäivät

Tammikuun 16 p., Ilmari, Ilmo
Tammikuun 17 p., Antto, Toni, Anton, Anttoni
Tammikuun 18 p., Laura
Tammikuun 19 p., Heikki, Henrik, Henrikki, Henri
Tammikuun 20 p., Henna, Henni
Tammikuun 21 p., Aune, Auni
Tammikuun 22 p., Visa

Lahjoituksia Raivaajalle

TUKEMISRAHASTO 1989: **Yhteensä: $12,775.26**

Jack Ujasen muistolle
isänsä **John Luhtan** puolesta
Helen L. Sweeney, Glastonbury, CT $20.00

Lämmityskattilan hankintakulujen kattamisrahastoon
Tarmo ja Helen Hannula, Worcester, MA $10.00

Eija Rougle, Albany, NY $4.00
John A. Bosk, Inc., Fitchburg, MA $32.00

Kiitos lahjoittajille!

Vuosi ja vuosikymmen ovat vaihtuneet, mutta RAIVAAJA tarvitsee edelleen tukeanne ja avustuksianne. Juuri pari päivää ennen joulua, onneksi tosin vuoden viimeisen numeron ilmestyttyä, koimme kovan takaiskun lämmityskattilamme kieltäytyessä toimimasta. Ainoana ratkaisuna oli uuden lämmityslaitteiston hankkiminen, mikä nieli kauniit $2,000! Siksipä kehoitammekin lukijoitamme Tarmo ja Helen Hannulan tavoin auttamaan RAIVAAJAA kustannusten kattamiseksi!

POLJETTU...
jatkoa sivulta 2

1900-luvun alussa, mutta ne olivat kauan vain kallis ylellisyys.

Suomen ensimmäinen velosipedi viiletti palon jäljiltä jälleenrakennetun Vaasan leveillä kaduilla jo 1869. Polkupyörä sai heti suurta julkisuutta lehdistössä ja levisi pian muuallekin maahan, vaikkei pyöräilyyn sopivia teitä liiemmin ollutkaan.

Suomen pyöräilyliitto perustettiin 1898, ja vuosisadan vaihteen Helsingissä käytti polkupyöriä jokunen tuhat urbaania kansalaista.

Pyörät olivat aluksi tuontitavaraa tai yritteliöiden maaseppien rakentamia. Suomalainen pyöräteollisuus alkoi vasta 1900-luvulle tultaessa.

Sadassa vuodessa polkupyörä on muuttunut muotitietoisen yläluokan lelusta kaiken kansan kulkuvälineeksi. Polkupyöriä on päivittäin käytössä noin 800 miljoonaa eli kaksi kertaa niin paljon kuin autoja. Pelkästään Aasiassa ne kuljettavat enemmän ihmisiä kuin autot muissa maanosissa yhteensä.

Silti polkypöyräliikenteeseen uhrataan rahaa häviävän vähän. Liikennesuunnittelussa se unohdetaan usein tyystin. Esimerkiksi Maailmanpankki julkaisi 1985 Kiinan liikenteestä tutkimuksen, jossa ei edes mainita sanaa polkupyörä - vaikka yksin Pekingissä on kolme miljoonaa pyörää.

Yhdysvaltain ulkomaankauppaministeriö ohjaa polkupyöriä koskevat kyselyt lelu- ja peliosastolle. Suomessa tilastokeskuksen vuosittainen liikennetilasto ei uhraa yhtään taulukkoa polkuvoimalle, vaikka suomalaiset pitkästä talvesta huolimatta pyöräilevät 2,600 miljoonaa kilometriä vuodessa.

Mutta polkupyörän asema on vähitellen kohenemassa. Sen käyttö lisääntyy vauhdilla nimenomaan autojen perinteisillä rintamilla.

Lontoossa pikalähetit kuljettavat pakettinsa pyörillä ja Seattlen poliisit ajavat keskustan tukkoisilla kaduilla pohjevoimalla. Japanissa rakennetaan polkupyörien pysäköintitiloja metro- ja juna-asemille. Euroopan maista etenkin Hollannissa ja myös osissa Länsi-Saksaa pyöräilyä edistetään lähes siinä kuin autoiluakin.

Yhdysvalloissa, maailman eniten fossiilisia polttoaineita kuluttavassa maassa, työmatkapyöräilijöiden määrä on 1970-luvulta nelinkertaistunut, vaikka pyöräilyn edistämiseen on paneutunut vain muutama kaupunki. Edelläkävijänä on kalifornialainen Palo Alto, jossa uusiin suuriin toimisto - ja liikennerakennuksiin on tehtävä tilat pyöräpysäköinnille ja suihkut töihin polkeville.

Polkupyörillä tehtiin ennen autojen voittokulkua monenlaisia kokeiluja. Suomessakin nähtiin esim. sivuvaunulla varustettuja tandempyöriä ja apumoottoreita. Silti pyörän standardimalli ei ole juuri muuttunut sataan vuoteen.

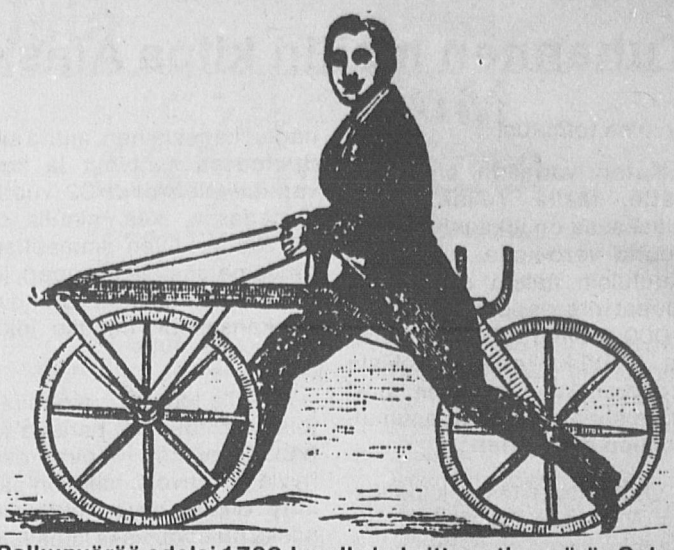
Mutta uusia malleja kehitellään innokkaasti monissa pienehköissä, ekologiesti suuntautuneissa verstaissa. Energiaa säästävä, saasteeton tulevaisuuden kulkuneuvo saattaa olla akkukäyttöisellä apumoottorilla ja aurinkokennoilla varustettu polkuauto.

Tällaisia deluxe-polkupyöriä, joissa on myös vesikate ja jopa lämmitys, voisi hyvin rakentaa jo nyt. Sarjatuotannossa ne tulisivat edullisiksi ja varsinkin tandemversioina soveltuisivat pitkillekin matkoille. Mutta markkinat ovat olemattomat, kun pyörätiet ovat kapeita ja katkonaisia. Autojen seassa vehje olisi liian hidas, liian matala ja suojaton.

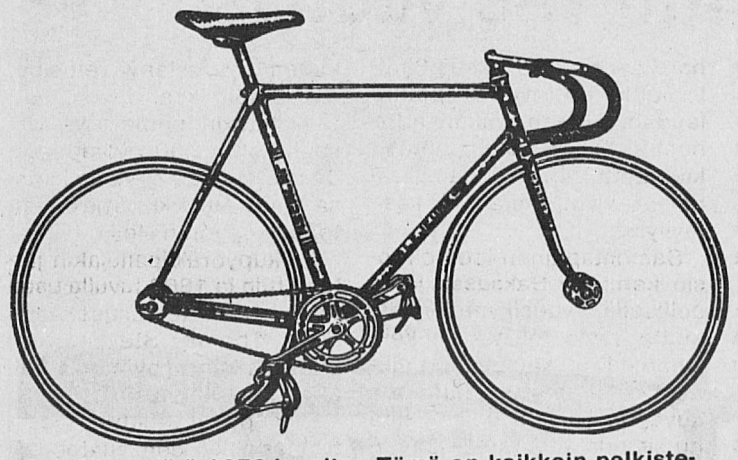
Silti voi uumoilla, ettei polkupyörä nuku toista sadan vuoden unta - niin nopeasti sen ajomukavuutta parannellaan ja niin nopeasti kasvavat autoliikenteen kustannukset ja ympäristöhaitat.

Jonkinlaisena symbolisena uuden pyöräkauden alkuna voi pitää sitä, että kansainvälisen keksijätapaamisen "vuoden keksintö" -palkinnon 1986 voitti yhdysvaltalaisen Byung D. Yimin vipuvälitys, jota hänen yhtiönsä nyt soveltaa polkupyöriin. "Aye!" murahtaisi seppä Macmillan.

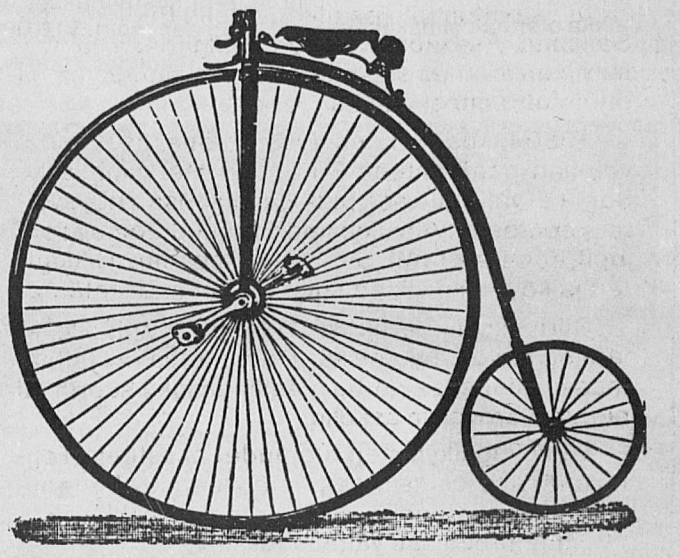
Ari Kaaro
(HS)

Polkupyörää edelsi 1790-luvulla keksitty potkupyörä. Saksalainen paroni von Drais liitti siihen kääntyvän etupyörän 1817 ja syntyi "draisiisi".

Ratakilpapyörä 1970-luvulta. Tämä on kaikkein pelkistetyin polkupyörä: kiinteä välitys, ei jarruja, painoa vain 6-7 kiloa.

1860-luvulta lähtien etupyörä suureni suurenemistaan, koska siten saatiin yhdellä polkaisulla taittumaan pitempi matka. Pyörästä tuli hyvin kiikkerä.

Indonesian hallitus innostaa syntyvyyden säännöstelyyn

Pääset Mekkaan, jollet synnytä

AMSTERDAM, Hollanti - Pidä perheesi pienenä ja voita kerran elämässäsi luksusmatka Mekkaan. . . tapaaminen presidentin kanssa . . . kookospalmun taimia. . . tai ilmainen käsittely kauneussalongissa.

Tämä ei kuulosta aivan tavanomaiselta väestöpolitiikalta, mutta se on menestystarina, joka kuultiin marraskuun allkupuolella Hollanissa järjestetyssä maailman väestökokouksessa.

Tarina kertoo Indonesiasta, joka yli 160 miljoonine asukkaineen on joutunut ryhtymään tosi toimiin hillitäkseen väestöräjähdystään. Viimeisen 25 vuoden aikana indonesialaisten naisten keskimääräinen lapsiluku onkin pudonnut 5.6:sta 3.3:een.

Aineelliset ja henkiset palkinnot muodostavat Indonesian perhesuunnittelusysteemin selkärangan. Pariskunnat, jotka tyytyvät kahteen lapseen, saavat kolme kookospalmua tai vanhimmalle pojalleen ilmaisen oppikouluopetuksen.

Joka vuosi arvotaan neljä paria, joille lahjoitetaan ilmainen pyhiinvaellusmatka muslimien pyhään kaupunkiin Mekkaan. Joka toinen vuosi presidentti järjestää vastaanoton 300 "onnistuneelle pariskunnalle".

Suyono väittää kuitenkin, etteivät palkinnot ole pääasia, vaan psykologinen ilmapiiri. "Haluan luoda ihmisille tunteen, että heidän osallistumisensa on tärkeätä."

Perhesuunnittelua pidetään jatkuvasti esillä lehdissä ja televisiossa, niin että vaikutus kasvaa lumipallon tavoin. Äs-

jatkuu sivulla 11

Daphen tähti nousussa

Vaikka Daphne Zunigan nimi on vielä melko tuntematon useimmille elokuvissa kävijöille, kaikki merkit viittaavat siihen, että hänen tähtensä on hyvässä nousussa.

Jos nousu ja kiitetyt arvostelut jatkuvat nykyiseen malliin, 1990-luku saattaa hyvinkin olla Daphne Zunigan läpimurtovuosikymmen.

Olemme ilolla seuranneet Zunigan elokuvauran kehitystä jo siitäkin syystä, että tämä valkokankaan uusi tähti on suomalainen sukujuuriltaan.

Zunigan äidin puoleinen iso-isoäiti Selma Fors oli 16-vuotias suomalaistyttönen saapuessaan Fitchburgiin. Täällä hän kuului mm. Elm St. Lähetysseuraan.

Hänen isoäitinsä Elvi Fors Janiwicc asui Vermontissa, missä hän kuoli 1984. Tämän sisko Esther Hendrickson asuu edelleen Fitchburgissa.

Zunigan eksoottinen ulkonäkö on selitettävissä guatemalalaisen isän ja suomalaissukuisen äidin geenien harmonisesta tasajaosta.

Kaliforniassa kasvanut ja sinne jälleen palannut Zuniga sai koulutuksensa itärannikon sisäoppilaitoksissa. Hänen äitinsä Agnes Zuniga toimii Unitarian kirkkokunnan pappina Berkeley, Kaliforniassa.

Menneenä syksynä Zuniga nähtiin kahdessa elokuvassa, Lee Grantin filmissä "Staying Together" ja Disney studion "Gross Anatomy" elokuvassa, missä hän esitti lääketieteen opiskelijaa. Viimemainitussa hänen vastanäyttelijöinään olivat arvostettu amerikansuomalainen Christine Lahti ja nuorten naisten sydäntentykyttäjä Matthew Modine.

"The Sure Thing" oli ensimmäinen Zunigan elokuva, mikä sai huomiota ja kiitosta arvostelijoilta ja alan ammattilaisilta. Ohjauksesta vastasi Rob Riner.

Tulevaisuus näyttää, olimmeko oikeassa arvailumme suhteen. Mutta ainakin tällä hetkellä se näyttää lupaavalta.

Daphne Zuniga on yksi valkokankaan uusista lupaavista tähdistä.

Tuhannen mailin kilpa Alaskan pakkasissa

Arvoisa toimitus!

Kuten varmaan ehkä tiedätte, täällä Yukonissa ja Alaskassa on joka talvi paljon suuria vero-koira kilpailuja. Kuuluisin näistä on "Yukon Quest International". Se on yli 1000 mailin (1600 km) kilpailu. Reitti kulkee Fairbankista Yukonin Whitehorseen halki vuoristojen ja täysin asumattomien erämaiden.

Olosuhteet tässä kilpailussa ovat hyvin ankarat. Yleensä joka vuosi on näihin aikoihin noin -50 Celsius asteen pakkaset ja hirveitä lumimyrskyjä. Siinä kysytään koirien ja ajurien kuntoa.

Minä olen nyt ensimmäisenä suomalaisena ilmoittautunut tämän talven kilpaan. Koskaan ennen ei sitä ole kukaan suomalainen yrittänyt.

Vaikka olenhan minäkin Kanadan kansalainen, mutta silti Suomessa syntynyt ja kasvanut. Olen ollut 32 vuotta Kanadassa, ikää minulla on 52 vuotta. Olen ammatiltani turkismetsästäjä (trapper), joten erämaan elämä vetokoirien kanssa on minulle jokapäiväistä.

Minulla on 25 vetokoiraa, joista valitaan 12 parasta tähän kilpailuun. Koirat ovat hyviä ja vahvoja, niillä on pärjätty oikein hyvin aikaisemmissa pienemmissä kilpailuissa (mid distance).

Kilpailu alkaa 25. helmikuuta 1990. Nyt minun täytyy treenata, valmentaa koiria joka päivä, myös yöharjoituksia pitää olla paljon.

On ymmärrettävää, että tällainen iso operaatio vie valtavasti rahaa. Yleensä lasketaan, että kustannukset tulevat olemaan noin $18.000 - $22.000.

Kaikilla näillä kilpailijoilla on tavallisesti sponsorit eli rahoittajat. Viime vuonna täällä oli Englannin, Länsi-Saksan ja Japanin televisiot filmaamassa tätä kilpailua. Oli myös paljon lehtimiehiä maailman joka kolkasta. Ja he kaikki tukivat jotain määrättyä koirajoukkuetta (dogteam).

Se on sellainen noin 15 päivän jännäri. Minulla ei toistaiseksi ole vielä yhtään rahoittajaa, joten käännyn teidän puoleenne siinä, toivossa, että ehkä voisitte hiukan auttaa jotenkin. Täällä Yukonissa on vain kourallinen suomalaisia. Minun ja vaimoni lisäksi täällä on vain 4-5 suomalaista.

Esa Ekdahl
Box 4485, Whitehorse
Yukon Y1A 2R8
Canada
puh. iltaisin 403-668-1053

"Yokon Quest International"

Yli 1000 mailin vetokoira-kilpailu, halki tietämättömien erämaiden ja -50 C° pakkasten, on epäilemättä maailman rankin kilpailu. Nyt ensi kertaa kanadansuomalainen on siinä mukana. Auta rahoituksessa! Pienikin lahjoitus auttaa. Kaikille avustajille lähetetään arvokas taidejäljennös (art print) koiravaljakosyta sekä kuvia ja selostuksia kilpailusta.

Esa Ekdahl
Box 4485
Whitehorse, Yokon
YIA 2R8
Canada

Puh. iltaisin: 403-668-1053

Ensi vuosisadan suurkaupungit kehitysmaissa

Suurin osa ensi vuosikymmenen väestönkasvusta keskittyy kehitysmaiden jo nyt ahtaisiin kaupunkeihin, todetaan Population Reference Bureaun uudessa raportissa.

Vuonna 1950 kahdestakymmenestä väestömääräl-tään suurimmasta kaupungista yhdeksän sijaitsi kehitysmaissa. Vuoteen 2000 mennessä kolmannen maailman kaupunkeja on 20 suurimman kaupungin joukossa jo 17, selvityksessä arvioidaan.

Raportissa huomautetaan, että kasvavat kaupungit muodostavat valtavan markkina-alueen amerikkalaisille tuotteille, jos kaupan kanavat pysyvät avoimina ja Yhdysvaltain kilpailukyky säilyy. Jo nyt yksi kolmasosa Yhdysvaltain viennistä menee kehitysmaihin.

Sanomalehti aina ajan tasalla

Imatra Seura
740-40 St. Brooklyn, N.Y. 11232
Puhelin 718-438-9426
Veikko Laiho, puh.joht.
SAUNA TILAUKSESTA

Suomen Pääkonsulinvirasto
Finland House
540 Madison Avenue
New York, N.Y. 10022
Puh. (212)832-6550
Pääkonsulivirasto on yleisölle avoinna passi- ym. asioissa maanantaista perjantaihin klo 10-1 välisenä aikana.

DANIELSON OIL CO.
ATLANTIC Polttoöljyä
Recapping
Commerce Ave.
DANIELSON, CT.

THE FINLANDIA FOUNDATION
Metropolitan Chapter, Inc.
Meetings every 2nd Friday of the month, from Oct. through May
593 Park Ave. at 64th St. NYC
P.O. Box 2590
GRAND CENTRAL STATION
New York, N.Y. 10017

The Robert H.
Auchmoody Funeral Homes
Main Street Fishkill, N.Y. Tel. 896-6166

TILLINGHAST - Hautaustoimisto
Danielson, Conn. Tel. 774-3284
Central Village Tel. 564-2147

EDW. C. HALVORSEN, INC.
FUNERAL DIRECTORS
5310 Eighth Avenue, Brooklyn, N.Y. 11220
In continuous service to the community since 1849

Floridan kuulumisia

Tropiikin portilta

Tropiikin myrsky pauhasi Kuubassa

Kuubassa riehui perjantaina troopillinen myrsky, jonka nimi oli Karen, ja sitten lakastui ja palasi Caribbean merelle.

Se jätti kuubalaisille 13.68 tuumaa vettä, jota paiskasi maahan 40 mailin tuulella.

Rohtomyyjien uhreja oli 107

Columbian sisäministeriö sanoo todenneensa, että rohtokauppiaitten pommi tuhosi viime viikolla Columbian hallituksen lentokoneen, jossa kuoli 107 ihmistä.

Radioasemalle soitettu tunnustus sanoi siinä lentokoneessa olleen pommin, joka oli "rohtoruhtinaitten" asettama.

Muuta tunnustusta ei ole saatu.

Itä-Saksalla on huono kuri

Itäsaksalaiset päättivät viime viikolla lakkauttaa parlamenttinsa monopolin määrätä kuinka hallitusasioita hoidetaan. Päätös tehtiin sen jälkeen, kun Tshekkoslovakia oli edelläkävijänä.

Japani ostaa New Yorkin hotellin

New Yorkissa rakennetaan nyt uutta hotelliryhmää ja uusi hotelliosasto rahoitetaan Japanin keinottelijain rahoilla. Se on Manhattanilla.

Japanin ostama hotelliosuus maksaa $230 miljoonaa eli 455,000 aina yhtä huonetta kohden.

Huoneista monet rakennetaan liikelaitosten huoneiksi.

USA supistaa sotilaskuluja

Brysselistä, Belgiasta,, tulleen tiedon mukaan USA ajattelee vähentää kolmanneksen sotilaskulujaan Euroopassa.

Toisen tiedon mukaan vähennys olisi kaksi kolmasosaa -- riippuen kuinka paljon Neuvostoliiton sotilaskuluja Euroopassa vähennetään.

Mrs. Bush tutkitaan Mayo Clinikalla

Mrs. Bush on ollut tutkittavann Mayo Clinikalla ja sieltä on julkaistu, että hänen thyroid ei ole parantunut, mutta ei pahentunutkaan.

Reino W. Suojanen

Soikaa kellot

Aika rientää, päättyy vanha vuosi,
myötänsä se kaiken menneen vie.
Tuntematta, niinkuin tyhjä lehti,
kohtalon on salaisuutta tie.

Lupausta uutta tehdään monta.
Ken ne täyttää, taikka rikkoo, ken?
Menneen vuoden muistot valtaa mielen,
uutta kohti käydään toivoen!

Soikaa kellot, soikaa uutta vuotta!
Vanha vuosi jäänyt on jo taa.
Soikaa kellot onnellista vuotta,
kauniimpaa kuin kukaan toivottaa!

Aini Tossavainen

Onnea vuodelle 1990!
Maple Organic Farm
Impi & Peter Wartiainen, Jr.
Old Harwick Road
Barre, MA 01005

Happy and Eventful New Year to
relatives, friends and acquaintances in Finland, Israel, Sweden, England, Germany, France, Italy and USA
Ritva I. Niemelä
Brooklyn, NY

Kuntoilu pidentää ikää

Reipas, 30-60 minuutin päivittäinen kävely pidentä ikää. Säännöllinen mutta kohtuullinen fyysinen liikunta vähentää riskiä sairastua syöpään tai sydänsairauteen, kertovat yhdysvaltalaiset liikuntatutkijat.

Dallasin Aerobisen liikunnan instituutin tutkimuksen mukaan pelkästään päivittäinen kävelylenkki riittää ehkäisemään ennenaikaisen kuoleman riskiä.

Mieskuntoilijat pystyivät päivittäisellä kävelylenkillä pudottamaan kuolemanriskiä yhdeksällä ja naiset 15 prosentilla.

Kolmen jalan pituinen rotta Ranskassa

Kolmen jalan pituinen valkoinen rotta juoksenteli kaduilla Abbervillessä Ranskassa pelästytellen asukkaita.

Eläin piiloutui sitten auton alle, josta nahkahanskoin varustautuneet palomiehet kiskoivat sen esille. Eläinlääkäri sai lopulta jätin rauhoitetuksi nukutusaineella.

Aggressiivisesti käyttäytynyt rotta painoi 15 paunaa, ja sen hampaat olivat puolentoista tuuman pituiset.

Jouluk. 21, 1989

Helluntain seurakunnalle lämpimät kiitokset joulukonsertista Annan-Majassa 16. päivä. Tulot saimme kotimme hyväksi.

Samoin kiitos Teille Floridan Laulumiehet johtajineen laulutervehdyksestänne sekä joulukukasta. St. And. Lut. kirkon pastorille, kuorolle ja Merjalle sydämelliset kiitokset käynnistänne.

Kotimme asukkaita on viime viikkoina ilahdutettu monin eri tavoin. Joulun ihanat laulut tuovat muistot esiin.

Sairaskodissa oli pikkujoulu maanantaina, jossa joulupukki tonttuineen vieraili asukkaitten iloksi. He nauttivat tästä silminnähden.

Tiistaina oli Annan-Majassa Lepokodin järjestämä pikkujoulu jäseneilleen. Auttavat kädet valmistivat keskiviikkona jouluiloa monin eri tavoin. Iltapäivällä asukkaat itse ilahduttivat toisiaan omilla ohjelmillaan "Ilkamien" merkeissä.

Torstaina koitti se odotettu asukkaiden oma pikkujoulu. Siellä Terttu Mäki piti puheen ja Terttu Woskressenky lauloi ja tonttuparvi oli pukin kera paikalla.

Vanhusten silmät loistivat kilpaa kauniiden joulukynttilöiden kanssa. Upea oli tunnelma tässä tilaisuudessa.

Hartaushetkeä vietettiin Tenho Tamsin seurassa ja musiikista vastasi Signe Broman. Meidän on ollut hyvä olla kanssanne tällä jouluviikolla. Tahdomme toivottaa, rakkaat ystävämme, Teille kaikille Rauhallista ja Hyvää Joulua!

Jouluk. 28, 1989

Joulu on nyt muistojen joukossa. Varmasti tämä joulu jäi viileytensä vuoksi mieliin pitkäksi aikaa.

Tämän vuoden viimeinen viikko oli tapahtumarikas. Ensiksi kiitoksemme pastori Lingvistille jouluaaton hartaushetkestä. Samoin pastori Eino Salolle jouluillan pienestä kahvikonsertista kanssamme.

Yhteislauluhetki oli tiistaina Mrs. Bertha Penttilän säestäessä laulua.

Keskiviikkona kävimme vähän tapanin ajelulla. Joka joulunaikana käymme ihailemassa pihojen joulukoristuksia. Matti ohjaksissa ja mukavasti matka taittuu.

Asukkailla ja johtokunnalla oli vuoden viimeiset kokoukset keskiviikkona.

Torstaina kodissamme vieraili lauluyhtye "Stubborn Finns" Ohiosta. heitä oli ilo kuunnella.

Perjantaina iltapäivällä meitä viihdyttivät Frank Lampe ja Yrjö Palmu tunnetulla taidolla. Asukkaat nauttivat jälleen upeasta musiikista.

Tahdomme kiittää teitä, hyvät ystävämme, kaikesta avustanne ja lahjoistanne, joita olemme kuluneen vuoden aikana niin auliisti saaneet.

Meillä on täällä upea joukko avustajia, joita toivomme näkevämme tulevinakin vuosina yhtä reippaina.

Teille kaikille avustajillemme, ystävillemme, radiokuuntelijoille, mutta ennen kaikkea kotimme sekä sairaskotimme asukkaille toivomme terveydentäyttämää ja siunattua uutta vuotta.

Lepokotiterveisin
Elina Kuronen

Mikki puhuu pian venäjää

Neuvostoliiton ammattiyhdistysliikkeen lehden Trudin mukaan Walt Disneyn suosittua Mikki Hiiri -sarjakuvaa aletaan julkaista venäjäksi yhdessä kansainvälisen Guttenberghus-kustantamon kanssa.

Uusi lehti ilmestyy neljästi vuodessa ja sen painosmäärä on 200 000 kappaletta. Neuvostoliitossa suunnitellaan lisäksi maan elämää käsittelevän sarjakuvalehden julkaisemista länsimaisille lukijoille. Lehteä olisi saatavana lukijan omalla äidinkielellä.

American Finnish Tourist Club

301 Central Blvd. Lantana, Fla.

Joka sunnuntai ohjelmailta tai konsertti ja tanssia lopuksi. Joka lauantai koko illan tanssit eri seurojen järjestämänä. Ilmastoitu haali, hyvä musiikki, iloinen ystävien seura! Torstaina ja sunnuntaina klo 12 haali avoinna pelejä ja seurustelua varten. Ravintola avoinna ohjelma- ja tanssi-iltoina. Tarjotaan kahvia, voileipiä ja riisipuuroa hedelmäkeiton kera ym.

Tervetuloa Turistiklubille!

knollwood groves

Hedelmäpakkauksia - kauniita hedelmäkoreja
Tilauksia täytetään pyydettäessä
10 eri laatua olevia sitrus-hedelmiä
Lahjatavarakauppa, jossa yli 1000 valikoimaa

Avoinna maanantaista lauantaihin 9 ap. - 5:30 ip.
8053 Lawrence Road
Yksi maili etelään Hypoluxo tieltä
Boynton Beach, Florida 33436 - Puh. (305) 734-4800

ACE HARDWARE
1212 Lantana Rd.
Lantana, Florida 33460
"We stock sauna heaters"
Puh. 585-0247

Evakkomatkoja

Suomessa on näinä päivinä eletty 50 vuoden takaisissa muistoissa, sillä marrask. 30, 1939 alkoi talvisota.

Viidessäkymmenessä vuodessa ehtii ajanratas pyörähtänään useamman kerran ympäri. Elimme 30 vuotta sitten talvisodan kynnyksellä. Sinä, minä, me, koko Suomen kansa. Uskomatonta, mutta totta.

Voisihan joululehteen kirjoitella toki muutakin, kuin sotaajan muistoja, mutta kun ei hakemallakaan löydy aihetta, eikä mitään loppuunkulunutta rakkaustarinaakaan viitsi eikä osaa riepottaa, olkoot nyt kertomani näin.

Evakkomaja, sen panimme nimeksi sille pienelle huoltopisteelle, joka oli Ylivieskan aseman läheisyydessä Kasarmialueella olevassa tyhjässä huoneistossa. Miljöö käsitti keittiön, olohuoneen ja kamarin. Se oli siis tavallinen rautatieläisperheen asunto.

Siihen laitettiin tilat junista tulleille evakoille, sotilaille ja sille kuka kulloinkin tilapäistä apua tarvitsi. Taatusti tuo evakkomaja oli aina joka nurkkaa myöten täysi, ainakin yön aikana.

Ylivieskan asema oli siihen aikaan "iso asema." Junia tuli pohjoisesta, etelästä ja idästä ja ne pysähtyivät joskus hyvin pitkään kun piti hälyttää lehmien lypsäjiä. Joskus piti auttaa sairaita tai viedä jotakin äitiä saamaan vauvaa.

Junaan vietiin ruokaa, ellei nyt väki maihin tullut. Muonaa keitettiin suojeluskuntatalolla, mutta toki Evakkomajan hellallakin porisi jatkuvasti perunasoppakattila ja kaapissa oli ruokaa.

Evakkomajan "pääruhtinatar" oli Maria Päivärinta. Hänellä oli apuna meitä tyttölottia, ei tosin monta.

Muistan, kun Impilahdelta tuli lehmien mukana Ylivieskaan Meeri Frondelius -niminen nuori, komea, punatukkainen karjalaistyttö. Kerttu oli myöskin Impilahdelta, en muista hänen sukunimeään.

Tytöt pantiin työhön evakkomajalle. Meidän piti vuorotellen valvoa öitä tai kytköttää keittiön lattialla, josta sitten tarpeen tullen oltiin asemissa.

Kerran oli kamarin lattia niin täynnä nukkuvia sotilaita, ettei jalan sijaa ollut.. Siellä nukkui Jussi Kurikkalakin. Tuli iltajunalla lomille, eikä ollut mitään kyytiä sinä iltana Kalajoelle. Samoin monet sotilaat olivat lomilla, etsimässä omaisiaan, perheitään. Ei se heti selvinnyt minne päin ja millä kyydillä lähtisi ja siksipä evakkomajan suoja oli tervetullut.

Monta tilannetta on jäänyt mieleeni, vaikka ei paperilla enää ole. Poltin tässä hiljattain 14 kpl. Päiväkirjaani vuosien, vuosikymmenien varrelta, siellä menivät sota-ajan muistelotkin. Niin - Meeri ei ollut erikoisen halukas uurastamaan ja valvomaan. Toiset joskus moittivat, ettei Meeri muka viitsi tehdä mitään.

Minä ällistyin moista kommenttia. Meeri oli minun kanssani vuorossa ja teki kaikki niin tunnollisesti minunkin osuuttani, joten minulla oli vain pelkkä ilo olla hänen kanssan. Lopulta meni siihen, ettei meitä erotettukaan, me palvelimme yhdessä., Koimme tilanteita yhdessä.

Oli eräs talvi-ilta, ja juna pysähtyi Ylivieskan asemalle. Junasta tuli evakkoja (meille muuten alkuun outo sana). Heidän piti jatkaa tästä Kalajoelle, jonne heidän sijoituskotinsa oli järjestetty.

Autoja ei ollut. Kalajoen isäntien hevoset olivat kiinni aseman tykönä olevassa puomissa. Olivat odottaneet tunteja, ei se junan aikataulu sota-aikana niin turhan tarkka ollut.

Oli isoja perheitä, oli paljon lapsia ja vanhuksiakin, nuoria miehiä ei lainkaan. Annoimme lämmintä ruokaa matkalaisille. Kalajokiset isännät tulivat valitsemaan itselleen uudet asukkaat, tai ehkä naapuritaloonkin.

Lopulta näytti, että surkein porukka jää siihen portaan eteen odottamaan, kukaan ei halunnut otta heitä. Mieleeni tuli orjakauppa. Joku kuitenkin korjasi, poloiset. Yritimme peitellä heitä rekeen niin hyvin kuin voimme. Eivät ne kaikki hääveissä kamppeissa olleet. Olistittepa nähneet!

Ei ollut itselläkään mitään antaa. Ainoan kaulahuivini kiersin erään pienen kaulaan. Sinne häipyi tuo surullinen karavaani illan pimeyteen, reenjalaksien valittava ääni kuului pakkasillassa.

Olimme valvoneet paljon, nuoret ihmiset. Olimme nähneet ja kokeneet omien rakkaitten ihmisten kohtaloa, evakkotaivalta ja kaikkea, kaikkea.

Joku kasautui sydänalaan ja kuin yhdestä tuumasta meiltä, Meeriltä ja minulta tuli itku. Menimme evakkomajan nurkan taakse, siellä itkimme, nyyhkytimme, emme itsemme vuoksi.

Meitä painoi huoli isänmaamme kohtalosta, näistä turvattoman näköisistä ihmisistä, lapsista, koko kansasta. Meidän piti itkeä salassa, emme saaneet näyttää murhettamme. Poliisi Karjula näki meidät. Hän tuli luoksemme ja sanoi: "Tytöt, älkää itkekö, yrittäkää jaksaa, teitä tarvitaan." Meitä tarvitaan, sanoimme toisillemme Impilahden - evakkotyttö ja pohjanmaan nuori lotta. Pyyhimme kyyneleet. Menimme sisälle ja aloitimme työt.

Erään kerran junasta tuli perhe, isäkin oli mukana. He jäivät Ylivieskaan. Seuraavana päivänä tuli tavarajunassa heidän pienen lapsensa valkoinen arkku. Hän oli kuollut matkalla ja laitettu jossakin arkkuun ja niin päätyi matka Ylivieskaan.

Menimme aseman takapihallle, tavarajunien puolelle. Saimme vaunusta pienen arkun, lapsi oli kai 5-6-vuotias. Vainaja olisi pitänyt siirtää kappeliin.

En saanut mistään hevosta, autosta puhumattakaan. Isä veti kelkkaa, äiti ja siskot lykkäsivät. Oli sekin vaatimaton hautajaissaattue! Seuraavana sunnuntaina menimme sisaren tytön kanssa kappelille. Tiesin, että pieni matkalainen siunataan haudan lepoon.

Ei ollut kantajia, isä ja äiti koittivat kahdestaan kantaa tuota rakasta lastansa. Menimme auttamaan ja niin saimme olla kantajina, elämämme ensimmäisen kerran siinä hommassa.

Minulla oli pieni kukkapukettikin. Olin sen itse tehnyt, mistä niitä nyt eläviä kukkia olisi saanut.

Tällaista se oli. Olin palvellut (iv:ssä), turkit päällä seisonut suojeluskuntatalon tornissa kiikaroimassa vihollisen koneita.

Se oli Jaakolan kellarissa, jossa toimi Ivakki. Mukana oli aina joku korkeampi upseeri ja sitten meitä muita. Myllykankaan Otto oli mukava kaveri ja Korhosen Anja myöskin, vaikka panivatkin minut leipää varastamaan.

Jaakolan kellarikerroksessa oli aina hyvä leivän tuoksu. Siellä oli "pakari", jossa Helliemäntä paistoi ihanaa leipää. Leivät olivat orressa.

Eräänä yönseutuna meillä oli hirveän nälkä. Minut pantiin varastamaan Hellin rikusta leipää. Minähän "kilimusin" ja otin leivän. Jälkeenpäin se tunnustettiin, eikä siitä vihassa oltu.

Yhden joulunkin muistan evakkomajalta. Jouluaattoaamuna varhain menin evakkomajalle. Kannoin pientä joulukuusta. Pitihän sentään joulukuusi olla. Ripustimme sen kattoon, ei sille olisi tilaa lattialta löytynyt.

Paljon muuta koristetta ei ollut. Ruokaa meillä kuitenkin oli. Oli kaapissa riffeli - on iso tynnyri keltaista Tanskalaista voita. Oli valtava täytekakku kaapin hyllyllä. Siitä Mari-täti lohkaisi yövuorolaisille isot tenkaleet.

Evakkomaja oli jouluyönä ihan täysi. Vielä aattoillan hämyssä tuli junasta matkustajia. Oli sotapoikia, sekä muita ystäviä, jotka etsivät omaisiaaan, tai olivat matkalla jonnekin muualle päin.

Koska kyyti ei järjestynyt, he jäivät yöksi "meille." Meidän neliöt eivät riittäneet. Mutta olipas kauppias Kankkosen salin lattialla tilaa. Kankkosen Hilda rouva, diakonissa sanan parhaassa merkityksessä, laittoi heille tilan kotiinsa. Nurkkia myöten oli nukkujia.

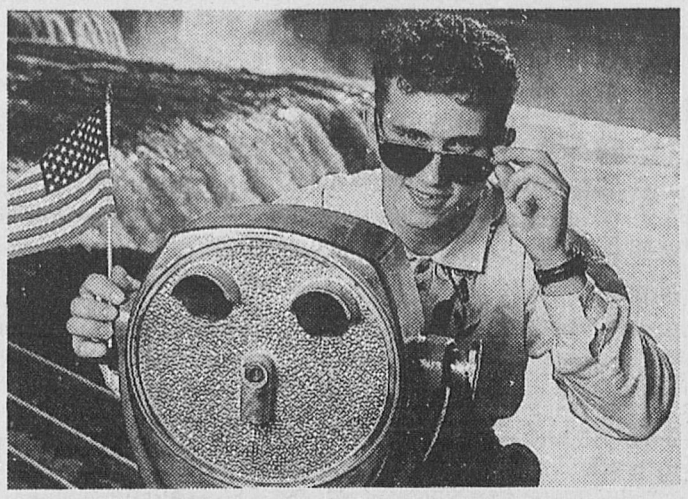
Olimme iloisia, että saimme näin tilaa ja suojaa sotapojille.

Aikanaan sitten omaisetkin löytyivät ja kyyti järjestyi.

Jouluaamuna soivat kirkonkon kellot kuten ennenkin. Sota-ajan joulukirkko oli puhutteleva. Siellä kohtasimme erilaisista olosuhteista tulleet ihmiset. Sulimme yhdeksi.

Kaikin veisasimme jouluvirren: "jo riennä katso sieluni." Hiljaa poistuimme jouluaamun siniseen hämärään, kuka kotiinsa, kuka "kortteeriinsa" ja jossain kaukana kuului tykkien jylinä.

Anna-Liisa Päivärinta

Neuvostoliitosta Amerikkaan loikannut Aleksander Mogilny tähyää ammattilaisuraltaan menestystä.

Neuvostokiekkoilijat kotiutuneet Amerikkaan

Pohjois-Amerikan ammattilaisliigaan NHL:ään kauden alussa siirtyneet neuvostojääkiekkoilijat kertovat hiljattain ilmestyneessä Sports Illustated -lehdessä viihtyvänsä hyvin uusissa joukkueissaan.

Neuvostoliittolaisten tuloa vastustaneetkin ovat alkaneet sulaa hyväksyntään, kun uudet pelaajat ovat osoittaneet taitonsa kaukalossa. Esimerkiksi Calgaryssä pelaava Sergei Makarov on ylitänyt liigan pistepörssissä kymmenen parhaan joukkoon.

Kiekkoilijat eivät saa pitää kaikkia tienaamiaan amerikantaaloja, vaan osa siirtyy Neuvostoliiton jääkiekkoliitolle NHL:n kanssa tehdyn sopimuksen nojalla. Silti neuvostoliittolaiset tienaavat noin $300,000 vuodessa.

Calgaryn valmentajan mukaan taktisten kuvioiden selvittäminen onnistuu liitutaululla, johon pelaajat piirretään kansainvälisillä x- ja o- merkeillä.

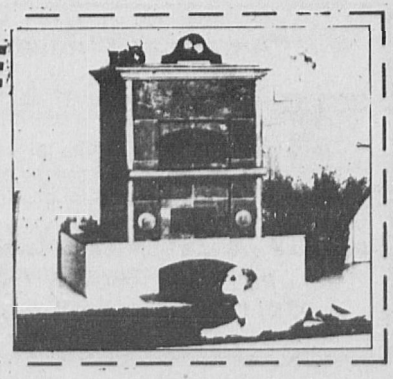
Likaa hylkivä pinnoite keksitty

Vuonna 1951 valmistunut brittikomedia *Mies valkoisessa puvussa* kertoi tiedemiehestä, joka keksi likaa täydellisesti hylkivän kankaan. Taru on muuttumassa todeksi PFPE-lyhenteellä tunnetun kemikaalin myötä: sitä voidaan käyttää likaa ja saasteita hylkivän kalvon tuottamiseen mm. mattojen, autojen, talojen ja muiden suojaa kaipaavien kohteiden pinnalle, englantilainen The Independent -lehti kertoo.

PFPE toimii voiteluaineena, se levittyy tasaisesti, kestää muuttumatta matalia ja korkeita lämpötiloja ja happoja ja on palamatonta ja myrkytöntä.

Kemikaalia on kokeiltu useiden vuosien ajan mm. Italiassa kiven ja marmorin suojaamiseen. Niiden rapistuminen on käsittelyn jälkeen pysähtynyt. Eräitä Syracusan ja Luccan kirkkoja on nyt alettu suojata PFPE:llä. Etuna on muun ohessa se, että pinnoitteen väri ei muutu auringonvalossa. Pinnoite ehkäisee myös bakteerien ja homeen kasvua.

SOAPSTONE
Lähettäkää minulle korvauksetta TuliKivi -esitteet
NIMI
OSOITE
PUHELIN
TULIKIVI
The New Alberene Stone Company Inc.
P.O. Box 300, Schuyler, Virginia 22969 USA
tel. 804-831-2228, 804-831-2677

Kuolleita

Nobel-kirjailija Beckett kuollut

PARIS - Nobelin kirjallisuuspalkinnon vuonna 1969 voittanut kirjailija Samuel Beckett, 83, kuoli 22. joulukuuta Pariisissa. Uransa alussa lähinnä intellektuellien suosima Beckett nousi maailmanlaajuiseen kuuluisuuteen, kun hänen näytelmänsä "Waiting for Godot" esitettiin ensimmäisen kerran 1952.

Irlantilaissyntyisen Beckettin töitä leimaa pessimismi ja myötätunto ihmiselon surkeutta kohtaan. Hänen näkemyksensä mukaan ihmiskunta päätyy väistämättä kuolemaan ja tuhoon.

Sama teema yhdistää kymmeniä novelleja, romaaneja, näytelmiä ja runoja, jotka Beckett kirjoitti yli 50 vuotisen uransa aikana ranskaksi ja englanniksi.

Toivo Soini

FITCHBURG - Toivo W. Soini, 70, kuoli 19. joulukuuta sairauteen Burbank Hospitalissa.

Hän syntyi 23. maaliskuuta 1919 Fitchburgissa, jossa hän asui koko elämänsä. Hänen vanhempansa olivat Frans ja Aina (Rikström) Soini.

Hän valmistui ylioppilaaksi Fitchburgin lukiosta.

Soini hoiti Jewel Vale Farm -maatilaa veljensä Einon kanssa 45 vuotta ennen eläkkeelle jäämistään 1985.

Häntä jäivät suremaan vaimo Marceline (Spaulding) Soini; kaksi poikaa, Teddy Ashbyssä ja William Fitchburgissa; tytär Linda Marois Fitchburgissa; veljet Frank Vermontissa ja Eino Fitchburgissa; seitsemän lastenlasta sekä sisarusten lapset.

Hautajaiset pidettiin Sawyer-Miller Funeral Homesissa, 129 Elm St. Vainaja haudattiin Forest Hill hautausmaalle.

Fazerin musiikkipalkinnot

Fazerin musiikkisäätiö luovutti torstaina ensimmäiset musiikkipalkintonsa pianotaiteilija, lehtori Meri Louhokselle ja kuoronjohtaja, dipl. urkuri Astrid Riskalle. Palkinnot ovat suuruudeltaan 40,000 mk.

Meri Louhos on kehittänyt pianonsoiton opetusmentelmän ja on kasvattanut uuden pianonsoiton opettajapolven.

Jubilatekuoron johtaja Astrid Riska on kasvattanut seurakunnan lapsikuorosta korkeatasoisen nuorisokuoron ja kansainvälistä tasoa edustavan kamarikuoron.

Ituja tarjolla

"Sinä neuvot minulle elämän tien. . .")Ps. 16:11)

Montrealin kaupunki on kokonaan veden ympäröimä. Laskuni mukaan sinne johtaa 16 tietä; viisitoista näistä siltojen ylitse, yksi lauttatie. Saavuin tänne Montrealiin rankkasateessa. Vettä oli jokapuolella; tuuli oli voimakas.

Kaupunki on minulle jokseenkin outo, joten kaikkein parhaimmalla säälläkin sisääntulo olisi tuottanut aikamoisen haasteen. Nyt jouduin tulemaan sisälle kaupunkiin erään sillan yli myrskyssä. Valtatiestä, jota kuljin, lähti monta haarautumaa . . autoja oli paljon. Onhan Montrealissa yli kaksi miljoonaa asukasta.

Tunnustan rehellisesti, että tunsin epävarmuutta, jopa pelkoakin. Silloin aloin rukoilemaan. Rukoilin, että Jeesus ottaisi hallinnon autoni ajossa, Taivaan Isä lähettäisi väkeviä enkeleitä varjelemaan minua toisilta ajureilta, ja toisia ajureita minulta, ja rukoilin, että Pyhä Henki näyttäisi minulle oikean tien, jota minun tulisi kulkea. . .

Pääsin perille ilman mitään kommelluksia; tunsin sisäistä rauhaa, vaikka ulkona riehui kauhea myrsky. Jumala on todellinen! Jumala osaa ja tahtoo neuvoa meille jatkuvasti "elämän tien".

Minä koko sydämestäni ihailen Jumalaa. Olen syvästi kiitollinen, että Hän on armossaan ottanut minut hoiviinsa, ja että Hän on luotettava kaikissa tilanteissa. Voin sanoa psalmistan kanssa, "Minä kiitän Herraa, joka on minua neuvonut. . ."(v7)

Raamattu puhuu paljon tiestä. On "lavea" tie ja on "kaita" tie. Jeesus itse sanoo (Mt. 7:13,140 "Menkää ahtaasta portista sisälle. Sillä se portti on avara ja tie lavea, joka vie kadotukseen, ja monta on, jotka siitä sisälle menevät; mutta se portti on ahdas ja tie kaita, joka vie elämään, ja harvat ovat ne, jotka sen löytävät". Montrealin kaupunkiin on monta tietä; taivaaseen on vain yksi tie, "kaita tie". Jeesus sanoo itsestään, ". . Minä ole tie ja totuus ja elämä; ei kukaan tule Isän tykö muutoin kuin minun kauttani". (Joh. 14:6) Jeesus Kristus on tie taivaaseen.

Montrealiin täytyy tulla sisälle siltojen kautta. Jos nämä sillat pettävät, niin kulku sisään käy mahdottomaksi. Tällaista ei koskaan tule tapahtumaan kun kysymys on Jeesuksesta. Jeesus ei petä. Hän on luja ja luotettava. Joka lähtee Jeesus-tietä kulkemaan, ja pysyy sillä, hän varmasti pääsee perille.

Katsokaamme Sanaa, "Koska meillä siis, veljet, on luja luottamus siihen, että meillä Jeesuksen veren kautta on pääsy kaikkeinpyhimpään, jonka pääsyn Hän on vihkinyt meille uudeksi ja eläväksi tieksi, joka käy esiripun, se on hänen lihansa, kautta, ja koska meillä on 'suuri pappi, Jumalan huoneen haltija', niin käykäämme esiin totisella sydämellä, täydessä uskon varmuudessa, sydän vihmottuna puhtaaksi pahasta omastatunnosta ja ruumis puhtaalla vedellä pestynä; pysykäämme järkähtämättä toivon tunnustuksessa, sillä hän, joka antoi lupauksensa on uskollinen". (He. 0:19-23)

Jumala on uskollinen. Kun ma antaudumme Hänen käsiinsä, Hän neuvoo meille "elämän tien", Hän vie alkamansa työn meissä jaloon päätökseen.

Kun suunnittelin ,matkaani tänne Montrealiin (jossa olen työssä siirtosuomalaisten parissa jonkin aikaa), niin valitsin itselleni parhaan mahdollisimman tien. Tutkin karttaa saadakseni tietää, mikä tie olisi sopivin. Sitten kun lähdin matkalle, pysyin valitsemallani tiellä. En lähtenyt kesken kaiken etsimään jotain parempaa tietä.

On tärkeää, että kun me lähdemme taivastielle - Jeesus tielle - me tutkimme tarkkaan, etukäteen, mitä tämä tie sisältää; mistä on kysymys.

On viisasta laskea kustannukset. Sana sanoo, "Sillä jos joku teistä tahtoo rakentaa tornin, eikä hän ensin istu laskemaan kustannuksia, nähdäkseen, onko hänellä varoja rakentaa se valmiiksi. . (Luukk. 14:28) Toisessa paikassa Jeesus sanoo, "Ei kukaan, joka laskee kätensä auraan ja katsoo taaksensa, ole sovelias Jumalan valtakuntaan". (Lu. 9:62)

Meidän tulee pysyä tiellä, jos haluamme päästä perille. Raamattu ei ole ainoastaan kirja, josta löydämme elämän sanat, vaan se on myös pettämätön "kartta". Se neuvoo meitä kaikilla matkamme alueilla ja vaiheilla. Meidän ei tarviste lähteä pimeässä hapuilemaan. Ps. 119:105 sanoo lohduttavasti, "Sinun sanasi on minun jalkaini lamppu ja valkeus minun teilläni".

Millaista tietä sinä vaellat? Oletko valinnut elämän tien? Sinulle on annettu vain yksi elämä. Älä anna sitä vihollisen käyttöön. Älä kulje "lavealla tiellä", joka johtaa varmaan tuhoon, vaan lähde Jeeus-tielle, "kaidalle tielle", joka johtaa elämään.

Maailmassa tapahtuu nykyaikana mullistavia asioita. Nämä kaikki toteuttavat raamatun profetiaa. Jos tunnet Sanan, niin tiedät, että Jeesuksen takaisintulo on lähellä. Oletko oikealla tiellä, kun hän tulee?

Raamattu ilmoittaa, "Ja samoin kuin ihmisille on määrätty, että heidän pitää kerran kuoleminen, mutta senjälkeen tulee tuomio, samoin Kristuskin, kerran uhrattuna ottaakseen pois monien synnit, on toistamiseen ilman syntiä ilmestyvä pelastukseksi niille, jotka häntä odottavat."(He. (:27,28)

KESKUSTASSA SIJAITSEVA
FRANK H. MILES COMPANY
1158 Main St., Holden, MA
Hautatoimituksia vuodesta 1896

NORDGREN
HAUTAUSTOIMISTO
300 Lincoln Street, Worcester, Mass.
Puhelin 852-2161
ARTHUR A. NORDGREN

May Funeral Service
HAUTAUSTOIMISTO
RUSSELL W. MAY
Palvelusta Norwoodille ja ympäristölle
85 Nichols St., Norwood, MA
Puhelin: 762-1509

Newton-Bartlett
HAUTAUSTOIMISTO
Tel. (603) 863-2113
42 Main St., Newport, N.H.

Smith Funeral Home, Inc.
Elden E. Bjurling
Steven A. Palmer
Directors
69 Vernon St., Gardner, MA
Tel. 632-0377

BOSK FUNERAL HOME
85 BLOSSOM ST., FITCHBURG, MA TEL. 342-3635
Serving All Faiths
FUNERALS • CREMATIONS • REMOVALS
Services Within Your Means
Local or Distant
Our convenient location, easily accessible from all parts of city and suburban towns.
Ground Level Entrance
AMPLE OFF STREET AREA FOR PARKING IN COMPLIANCE WITH FTC

SAWYER-MILLER FUNERAL HOMES

129 ELM ST., FITCHBURG
Howard J. Miller, Director
Phone All Branches 345-6778

MOORCROFT HAUTAUSTOIMISTO
31 Myrtle Ave. Fitchburg, MA
Puh. 343-7137
Ystävällinen palvelu
PARKKAUSPAIKKA
Richard C. Moorcroft
Stephen R. Moorcroft

The Finnish-American RAIVAAJA

Sauna completed at Salolampi

First things first when you build in the Finnish manner. The main lodge is still on the drawing boards, but the sauna is finished and operating at the Salolampi Finnish Language Village held every summer in northern Minnesota.

More than 100 students 8 to 17 years of age from across the nation attend the Village each summer in an immersion program in Finnish language and culture.

The program is directed by Concordia College and until now has been held in rented space.

Exterior view of the sauna at Salolampi *photo by Serrin Nelson*

The "just-like-Finland" village site is located on Turtle River Lake near Bemidji, Minnesota, where German, French, and Norwegian villages are already in place.

A volunteer contractor has completed roads into the rolling 40 acres and has cleared a birch-fringed site for the main lodge, the soccer field, and the sauna.

The sauna shell was air-freighted to St. Paul-Minneapolis from its construction location near Järvenpää, Finland, in 1979 as part of the Finland Forever exhibition.

It was erected in the Norwest bank as an example of Finnish handicraft and as an introduction of Finnish culture to the USA.

Minnesotans Dennis Jackson, Rauno Hongell, Raimo Mikkola, Ahvo Taipale, and others from the Finnish Kisarit Dance Group built the sauna in a number of weekends of sweat-raising labor. The interior of the building remained unfinished from 1979 until this year.

What to do with a large, two-room log sauna in the lobby of a Minneapolis bank? Del Bjorkness, then Director of the Concordia Language Village program, and others coordinated the removal of the sauna and a Finnish-made boat from the bank to the language village.

This past summer Mikkola, Taipale, together with Keith Raisanen, and Michael Anuta organized to rebuild and complete the sauna at the Salolampi Village site. They redesigned the interior, built benches, and installed a wood burning stove imported from Finland.

Mikkola, a skilled carpenter, was the lead man. Raisanen, who is President of Saunas of the North, supplied the stove and beautiful knotfree abachi wood from Gold Coast, Africa, for the benches.

When the four volunteer builders and a carpenter who works for Raisanen, punched down the last nail at the end of a 12-hour day, they put their world-class sauna to the real test of steam and pronounced it ready for villagers, 16 at a time.

Fund raising continues for the main lodge, according to Kenneth Lahti, Salolampi Foundation Building Committee Chair.

"We're looking for 300 Finns who will contribute $1,000 each or more," he said.

"We need to match the initial gift of $300,000 by Finnish-American architect Jerry Jyring of Mountain Iron, Minnesota."

At a recent meeting of the Salolampi Foundation, Lahti reported that $190,000 had been pledged to date.

"If we can gain more support nationwide," he said, "we hope to break grround in May 1990. Our students came from 22 states this past summer. Salolampi is a national enterprise."

To contribute, to request information, or to add names to the Salolampi newsletter list, interested persons may write Kenneth Lahti, Salolampi Building Committee Chair, Box 519, Virginia, MN 55792, or call him at 218-744-5761.

Salolampi Foundation Board

Report from FinnFest USA national board

FinnFest USA National, whose members are Finnish American organizations across United States, meets once a year during a FinnFest USA festival and the organization delegates elect each year three Board members. This body of nine then selects the site for each year's festival and provides guidelines based on past learnings.

An information manual drawing on seven years of experience has been compiled by Robert Selvala, the Chairman since inception. He is also working on a ten-year history of FinnFest USA to be released at FinnFest USA 1992 in Duluth, Minnesota.

Board members of FinnFest USA national (from left): Reuben Perttula, Andrea Mikkola, Sinikka Garcia, Viola Palo, Eva Koskimaki (retiring), Robert Selvala, E. Olaf Rankinen, David Hinsa, Herbert Maatta and Kalevi Olkio.

Bob, who until a year ago was the youngest member on the Board, has contributed tremendously of his time and energy. As president and secretary he edits and mails the newsletter and has all the data on his computer, including the ever growing nationwide mailing list, which is provided to each festival free of charge. At present there are 110 organization members of FinnFest USA National.

The festivals are licensed by this central body, which also provides seed money for each festival-at-works and a percentage of proceeds from each festival goes to support this nationwide effort.

The Board of Directors meet twice a year, at the beginning and at the close of each FinnFest USA festival, and the Executive Committee, consisting currently of David Hinsa, E. Olaf Rankinen and Robert Selvala, meets more frequently at various future festival sites, to provide inspiration and direction to a budding festival. These nationwide festivals have become quite a production with a budget in hundreds of thousands of dollars.

FinnFest USA National is also involved in compiling a Directory of all Finnish American cultural organizations. Volume I came out at FinnFest USA '89 in Seattle and Volume II is expected to come out in Hancock at FinnFest USA '90. Kalevi Olkio is heading this project.

Suomi Seura (Finland Society) of Finland called the meeting of Finnish Americans in 1983 which started the FinnFest USA with the first festival already the summer of 1983 in Minneapolis.

Kalevi A. Olkio

Speaking of the Church at Hattula . . .

by Signe

Not far from the glass city of Riihimäki is the town of Hattula where is found the oldest brick church in Finland, the Church of the Holy Cross, (*Pyhän Ristin Kirkko*) built between 1320 and 1350.

The first churches in Finland were built of wood in the vertical construction. None of these exist at this time, but similar ones may still be seen in the stave churches of Norway. Those of horizontal construction were of a later date, and many of these came to be remodeled with brick or stone.

At Hattula, the remnants of the vestry of a previous wooden church may be seen. At the time of the construction of the Hämeenlinna castle similar work in granite was done at Hattula.

This church is one of the best examples of Gothic architecture in Finland. Indicative of this influence is the gargoyle on the corner of the roof, placed there to ward off evil spirits.

The Church of the Holy Cross was long regarded as a shrine. Religious pilgrimages from as far away as Denmark were made to it.

It is famous especially for the fresco paintings which were completed in 1510, and completely cover the walls and the vaulting. Although fresco is usually spread moist on the plaster with water-based paints, these are unique in that they were done in the secco technique in which the surface to be painted is dry. Most noted is the series of paintings illustrating the life of Christ.

These paintings were not only decorative, but served an important didactic purpose. In the Middle Ages, many of the parishioners were illiterate, and they learned their Bible stories from the paintings. At that time, a picture was literally "worth a thousand words."

In recent years, much restoration has been done to preserve this historic landmark.

Exterior view of the Church of the Holy Cross (*Pyhän Ristin Kirkko*) in Hattula.

When we were there, a group of blond, blue-eyed school children came in with their teacher. Their youthful exuberance was in striking contrast to the ancient surroundings.

Memories of another trip to Europe

. Onerva Lovejoy

- continued from last issue -

After Coventry we headed for Marple and Marple Bridge which was the reason we were on the English tour.

It became possible because of a pulpit exchange between the minister of our church and the one from that area a few years ago. It was decided to have a group from our church to visit their church sometime. Eighteen of us liked the idea and went. Now we are hoping a group from there will visit us sometime.

Driving there we passed mountains and miles and miles of neat even-topped stone fences which divided fields into pens for cattle and sheep.

We were welcomed by members of the two churches of Marple and Marple Bridge. It had been arranged that we would be guests of members for the time we were going to be there. Bob and I stayed with Ron and Ruby Eyre who were wonderful hostesses willing to take us all around sightseeing anytime we were free and not on a scheduled tour.

Our hotess made breakfast for us every morning. Evening meals were at various members homes. Everyone was wonderful to us.

After a Sunday service and a church buffet the Eyres took us to Buxton to see a well dressing. That is a large picture made with feathers and flower petals over an old Roman well of mineral water. Buxton had three such pictures.

We listened to a band concert at the park before coming back for an evening service and to meet the people we were scheduled to have supper with.

The next day was a planned trip to York.

Again we passed miles of stone fences but this time they were of a lighter color than the black stones of the ones we saw earlier. It was a very different thing to see.

The roads we were on were very narrow. At times when cars were parked by the side of them the road became one way and the bus or the lorries (trucks) had to stop to let the oncoming traffic pass.

In York we went to the Jorvic Viking Center where we sat in small cars (time cars) which went along a track showing us scenes of life from 1,000 years ago up to the present. We even went ghrough an actual dig.

The York Minster is a 13th century church that is still used for services every Sunday and for special occasions during the week. The rose window has original glass. It is 22 ft. 4 in. in diameter and has 700 pieces of glass.

The Castle Museum was disappointing to me. It had a lot of armor and history to it. Anyone knowing English history better than I would probably enjoy it more.

We did like the replica of an old English street with quaint scenes as it used to be.

York still has the Medieval wall surrounding it for nearly three miles. It has four gates (bars as the English call them).

The oldest and narrowest street is the Shambles. It used to be the butchers street and we saw the windows which overlap the street from which scraps of meat were thrown out.

Going to the Wedgewood factory the next day was very interesting. We saw the artists at work. One was forming vases from clay to be put into ovens, others were decorating items that had been fired already. I was very surprised to see how this was done. One girl had strips of plastic film with ceramic colors which she very carefully stuck onto the cream pitchers. They were going to be fired later. I thought the flowers were hand painted on.

The girl painting a very narrow gold band on some creamers as the table turned had to have a steady hand. I could never do it.

Chester, our next day's tour, is known for its picturesque black and white buildings. We walked along a two-mile 14th century wall to see ruins of a Roman amphitheater that had held 8,000 people.

The cathedral here had taken 250 years to complete, started in 1250. As in all the old cathedrals the wood panels were beautiful.

We enjoyed the walking street looking at the boutiques and shops.

On the way back to Marple we drove through Horseshoe Pass in the Peak National Park. It is actually in Wales, not England. Sheep were around by themselves so the driver had to be able to stop quickly when they were on the road.

The next day, a free day, the Eyres took us to the Stapaley Water Gardens. It is Europe's largest water garden center, 50 acres - two of which are under cover. In a maze of water lily pools was a selection of 50 varieties of water lilies.

The greenhouse was enormous, one acre in size and 30 ft. high. A tropical oasis "Palms" had been opened in 1987. It was a heated glass pavilion with 25 ft. palms and flowering tropical plants plus a cascade. Colorful parrots were in the palms.

In the jungle area we saw piranhas under giant Amazonian water lilies.

I wish we had a gift shop at home as nice as the one here. I had already bought so much to bring home I couldn't think of buying more. The suitcase wouldn't take more.

We also went to Arley Hall and Gardens. There we saw a garden with 14 ilex trees that were trimmed into giant cylinders.

We left for Scotland the next day. We stayed at the University of Edinburgh the first night.

Edinburgh is built upon a jumble of hills and valleys. It's a nice city.

We saw the Queen's Palace. It's her residence when she is in Scotland.

We went through the Castle which is perched on a crag of volcanic rock. It offers a splendid panoramic view of Edinburgh. It houses the Scottish Regalia in the Crown Room.

We saw a memorial to Sir Walter Scott on Prince St. when we walked back into the center. It is a large statue of him with his dog.

We left Edinburgh for Perth where we stopped at the Caithness Glass works. The paper weights were spectacular. We were told that the French had created the first glass paperweights in the 19th century. The ones here were above my budget.

Our night's stop was at the Craigower Hotel in Pitlchry in central Scotland. We enjoyed the drive through very pretty country with mountains, woodlands and streams. We had some free time for shopping. I bought some woolen material to have a suit made and some soft woolen sweaters.

After our evening meal we were taken on a long ride to Queens view. It was a grand view of a river flowing between the hills.

On the last day in Scotland we drove 20 miles along the shores of Loch Lomond. (Loch means a lake) It's the longest stretch of inland water in Great Britain. We saw many nice places to stop to take pictures but again the road was too narrow for stopping.

Back in England we were in the lakes district. There were 40 to 50 lakes.

The mountains here had been formed during the ice age, not by eruptions like those in Scotland. They were about 3,000 ft. above sea level.

We stayed overnight at the Windermere Conference Center. We walked a long way to see the lake at Bowness.

In the morning we took a boat ride from Bowness to Lakeside which was about half way on Windermere Lake which is six miles long.

Hilltop, the home of Beatrice Potter, the author of "Peter Rabbit" and many other children's

Turn to **Europe** *page 10*

Minkävärinen Russo on?

When I remember Finland
There's one thing that I find...
The color wheel of color
That blooms within my mind.
Kukat, kukat everywhere,
Far as the eye can see!
Muistot, kaunit muistot
Come creeping back to me.
Kukat grown on balconies
Amidst the city's roar,
Kukat in Finnish gardens
Near every cottage door.
Orange, red and yellow,
All of the softest hue,
Tones of pink and violet
And every shade of blue.
Like the arch of sateenkaari
That spans the Finnish skies
These colors, like a crystal,
Refract before my eyes.
'Tho I am half a world away,
Across an endless sea,
The beauty that is Finland
Still overpowers me!
What is that bond that pulls me,
Makes my memoriés blaze and burn,
The kohtalo, the kismet,
That promises return?
It beckons like a talisman...
It will not let me be!
It says, "Come back to Suomi!"
It will not set me free!
I reminisce, I search my mind...
It began, I would suppose
When I first came to Helsinki...
Pietu handed me a rose!

...Kim Aalto

Bob and Onerva Lovejoy in Scotland.

Europe
continued from page 9

stories, was interesting to see. It was built in the late 17th century. It had a slate roof, lovely garden surrounded by a stone wall. The gift shop had many cute things for sale.

The Eyres again took us to Tatton Park the next day. It has one of England's finest and most complete country estates with a magnificent garden.

After having a picnic lunch Ruby had prepared we walked through the gardens. They had unique features; including a Japanese garden, an Italian garden and a rose garden. We would have enjoyed them more if it hadn't been so hot.

In the evening the Fitchburg group held a farewell dinner for our hosts at Whaley hall at Whaley Bridge.

We left Marple Bridge at six the next morning for Manchester Airport for a flight connection at Heathrow Airport where Bob and I took a Finnair back to Helsinki and our friends a flight to Boston.

Our grand English tour was over.

- *to be continued* -

Foreigners not welcome

TAMPERE, FINLAND - Foreigners living in Tampere have experienced unusually strong harrasment during the last few months. The latest incident took place in December when a house occupied by Chinese people was pelted with stones shortly after midnight.

The criminal investigation department is now trying to find out whether this incident is connected with earlier attacks on foreigners.

Last summer, a bottle containing explosive gas was left in a restroom of a fast food place owned by a foreigner. Later, his home was attacked with a similar home-made device. Nobody was hurt in the incidents, but they did arouse, once again, lively debate about racism and refugees in Finland.

Tough luck at Christmas

It was almost the night before Christmas and not a creature was stirring at Raivaaja because it was too darn cold.

It wasn't only because of the record breaking cold weather this past December. Our furnace had broken.

The boiler on our gas-fired steam furnace had sprung a leak and it soon became apparent that there was no alternative but to get a new furnace.

Luckily our kitchen stove and a small electric heater kept the pipes from freezing over the long Christmas weekend.

And it was lucky that our heating contractor was able to completely install a new furnace the day after Christmas. We had heat once again!

The Raivaaja business department had hoped to use the time between December 20 and New Year's to catch up on sending out invoices and subscription renewals. The furnace problem delayed much of the work, so please be patient if you haven't received a bill or renewal notice on time.

Our new furnace was an expensive Christmas present. The estimate was for about $2,000 (we havn't received the invoice yet so at this point we don't know the exact figure).

So, we begin 1990 - RAIVAAJA's 85th anniversary year - - with a plea for donations to help cover the cost of the new furnace.

Tarmo and Helen Hannula of Worcester have been the first to respond (see page 2), sending in a donation immediately after they heard about Raivaaja's bad luck.

If you would like to help, send your donation to RAIVAAJA, Att.: Furnace Fund, P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600.

RAIVAAJA PUBLISHING CO.

Kalenteri

CONNECTICUT

Jan. 7 - Finnish American Heritage Society membership meeting, 1:30 pm, Salem Village, Brooklyn.

MASSACHUSETTS

Jan. 12 - Raivaaja board meeting, 8 pm, 147 Elm St, Fitchburg.

Jan. 10 - Finnish American Club of Saima monthly meeting, 7:30 pm, Saima Park, Scott Rd, Fitchburg. Program: a play presented by the Westminster Women's Club.

Jan. 14 - Video presentation: "Good Man in the Woods," Michael Loukinen's lates award winning film, 2 pm, Saima Park, Fitchburg. Free admission; coffee. Spon sored by Finnish American Club of Saima.

MICHIGAN

Jan. 7 - Finnish Center Association general meeting, 2:30 pm, Finnish Center, 35200 W. Eight Mile Rd, Farmington Hills.

Jan. 13 - Hawaiian Luau, Finnish Center, Farmington Hills. Reservations: 477-3857.

Jan. 20 - Hoijakat Pasty Sale, Finnish Center, Farmington Hill. Orders: 338-1959.

Jan. 21 - Finnish Center Association Workers Party, Finnish Center, Farmington Hill. Reservations: 478-6939.

July 26-29 - FinnFest USA '90, Suomi College, Hancock. Tel. 906-487-7202.

All programs subject to change

Letter to the Editor

The enclosed check is for renewal of subscription plus a contribution [see page 2]... I am sending on my father's behalf in memory of Jack Ujanen and in appreciataion of the coverage given him in the paper at the time of his death.

My father was a "Työväen Opisto kaveri" of his as was my late mother. She also served a a correspondent from Connecticut for the *Industrialisti* as well as a feature writer.

I also appreciate Roy Helander's effort in providing the translation of the article from *Suomen silta.*

Yours truly,
Helen L. Sweeney &
John Luhta
Glastonbury, CT

New York, NY

The Consulate General of Finland has announced that bass **Matti Salminen** will be performing in "Der Fliegende Holländer" at the Metropolitan Opera January 4, 11, 17, 20 and 25.

The Metropolitan Opera is located at Lincoln Center and the box office can be reached by calling 212-362-6000.

Automobiles

ATTENTION - GOVERNMENT SEIZED VEHICLES from $100. Fords, Mercedes, Corvettes, Chevys. Surplus Buyers Guide. 1-602-838-8885 EXT. A1596.

Help Wanted

ATTENTION: EARN MONEY READING BOOKS! $32,000/year income potential. Details. (1) 602-838-8885 Ext. Bk1596.

ATTENTION - HIRING! Government jobs - your area. $17,840 - $69,485. Call 1-602-838-8885. EXT. R 1596.

Real Estate

ATTENTION - GOVERNMENT HOMES from $1 (U-repair). Delinquent tax property. Repossessions. Call 1-602-838-8885 Ext. GH1596.

Articles for sale

Blueprint Machines, Desks, File Cabinets, Chairs, Plan Files, Workbenches, Metal Shelving, Pallet Racks, Large & Small Safes, 8' Flourescent Fixtures. Risons, 253 Main St. Plaistow, N.H. 1-603-382-5671. Mon-Fri 9:30-5:00; Sat-Sun 10-2.

Maailman tapahtumia

MAAILMAN ERI KULMILTA

Hufvudstads-bladet 125 vuotta

Suomen suurin ruotsinkielinen päivälehti Hufvudstadsbladet täytti 125 vuotta 5. joulukuuta 1989. Lehden painos oli viime vuonna 66,562 kappaletta.

Lehden vastaava päätoimittaja on Håkan Hellberg ja toimituksessa työskentelee 80 henkeä.

Gorbatshov ansaitsisi Nobelin?

Norjalaiset haluaisivat antaa ensi vuoden Nobelin rauhanpalkinnon Neuvostoliiton presidentti Mihail Gorbatshoville, ilmenee tuoreesta mielipidetutkimuksesta.

47 prosenttia kyselyyn vastanneista norjalaisista on sitä mieltä, ettei rauhanpalkintoa saisi ensi vuonna jakaa usealle henkilölle, vaan Gorbatshov ansaitsisi sen yksin itselleen.

Tiedusteluun vastanneet kehuivat Gorbatshovia mm. johdonmukaisesta uudistuspolitiikasta ja ansioista rauhantyössä.

Kyselyä kommentoinut Norjan työväenpuolueen johtaja ja entinen pääministeri Gro Harlem Brundtland uskoo, että Gorbatshov on yksi vahvimmista Nobel-ehdokkaista ensi vuonna.

Happosade tuhosi Etelä-Norjan vedet

OSLO, - Etelä-Norjassa on noin kaksi tuhatta kalatonta järveä, ja lohet ovat kaikonneet ainakin 25:stä alueen joesta happosateiden vuoksi.

Huolimatta kaikista kansainvälisistä sopimuksista ilmansaasteiden vähentämiseksi happamoituminen lisääntyy Norjan eteläosassa.

Kalattomat vesistöt ovat selkein osoitus happamoitumisesta, mutta myös Norjan kuusimetsät ovat pahoin vaurioituneet.

Norjan luonnontutkimussäätiö arvioi, että pelkästään lohien kaikkoaminen aiheuttaa puolen miljardin kruunun taloudelliset tappiot. Menetyksiä lisää mm. se, etteivät maanomistajat voi enää tarjota lohenkalastusta matkailijoille.

Happamoitumisen kaksi pääaiheuttajaa ovat rikki ja nitraatit.

Pertti Paasio:

Myönteistä kehitystä Etelä-Afrikassa

Viime kuukausien tapahtumat Etelä-Afrikassa antavat pieniä, mutta selviä toiveita siitä, että Etelä-Afrikka on lähtenyt kulkemaan kohti apartheid-politiikan lakkauttamista ja ei-rodullista, tasa-arvoista yhteiskuntaa, sanoi Suomen ulkoministeri Pertti Paasio YK:n yleiskokouksen äskettäisessä apartheid-erityisistunnossa.

Erityisen mielenkiintoisena Suomi pitää Etelä-Afrikan ulkoministerin Pik Bothan YK:n pääsihteerille lähettämää kirjettä, jossa Etelä-Afrikan hallitus sanoo sitoutuneensa peruuttamattomasti "luomaan uuden Etelä-Afrikan, joka rakentuu vapaalle ja oikeudenmukaiselle perustuslailliselle, sosiaaliselle ja taloudelliselle järjestelmälle," jatkoi Paasio.

Etelä-Afrikan asiana on vakuuttaa kansainväliselle yhteisölle, että kyse ei ole pelkistä taktisista siirroista, vaan todellisesta, merkittävästä muutoksesta pois apartheidista, muistutti Paasio.

Paasion mukaan on vielä liian aikaista lieventää Etelä-Afrikan vastaisia pakotteita; tarvitaan lisää näyttöä.

Tästä syystä Suomi jatkaa sekä kirjaimessa että hengessä apartheidin vastaisen Pohjoismaisen toimintaohjeiman toteuttamista kokonaisuudessaan.

Tähän laajaan, Pohjoismaiden yksipuolisesti toteuttamaan ohjelmaan sisältyy mm. täydellinen kauppa- ja investointikielto.

Mikäli Etelä-Afrikan muutokset pysähtyvät, Suomi ei voi muuta kuin jatkaa Etelä-Afrikan vastaisia toimia ja vaatia edelleen turvallisuusneuvostolta sitovia pakotteita, jotta Etelä-Afrikka saadaan suorittamaan muun maailman vaatimat muutokset.

PÄÄSET...
jatkoa sivulta 3

kettäin kampaajat ja kauneussalonkien pitäjät liittyivät kampanjaan tarjoten ilmaisen käsittelyn perhesuunnitteluun osallistuville.

Hollanti tukee entisen siirtomaansa Indonesian väestöohjelmia 10 miljoonalla dollarilla seuraavien kolmen vuoden aikana. Mutta hankkeisiin kohdistuu myös arvostelua Hollannissa.

Palkintojen antaminen perhesuunnittelusta on "epäeettistä", sanoo Wemos, lääketieteelle omistautunut hollantilainen kehitysyhteistyöjärjestö.

Psykologiaa liittyy siihenkin, että aiemmin ilmaiseksi jaetuista ehkäisyvälineistä pyydetään nyt hinta, joka kylläkin on normaalia alhaisempi.

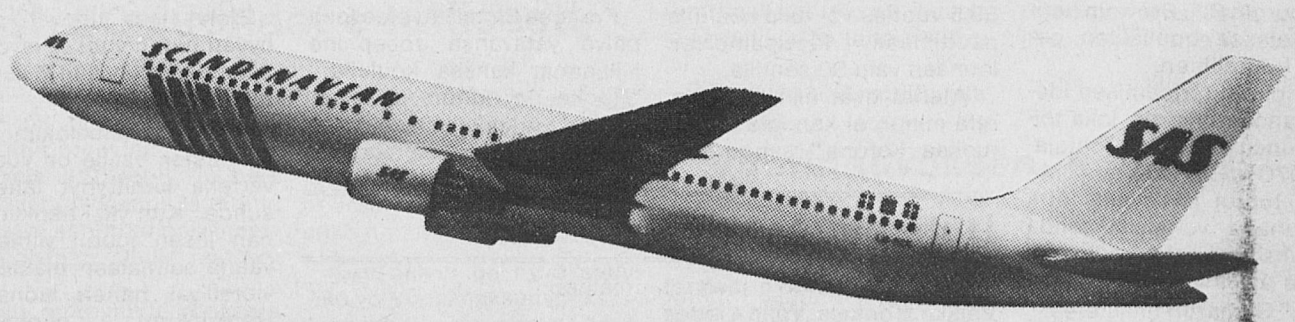
- Köyhimmilläkin ihmisillä on ylpeytensä. Alueilla, missä perhesuunnittelu toimii hyvin, kerromme ihmisille, että heidän ei enää tarvitse pyydellä ehkäisyvälineitä meiltä, vaan he voivat ostaa ne kaupasta. Siinä on enemmän arvokkuutta kuin hakea niitä klinikalta, perhesuunnitteluviraston johtaja Haryono Suyono kertoo.

Järjestön mukaan Indonesian systeemi jättää liian paljon mahdollisuuksia väärinkäytöksiin. Köyhillä alueilla palkinnot muuttuvat helposti pakottamisen välikappaleiksi.

Wemosia edustava professori Els Postel kertoo esimerkin vierailultaan indonesialaisella suurtilalla: Ensimmäisen lapsen syntyessä naiset saivat kolmen kuukauden äitiysloman, toisen lapsen syntyessä lomaa oli kuusi viikkoa. Kolmannesta lapsesta ei lomaa anneta lainkaan, mikä käytännössä tarkoittaa, että äiti menettää työpaikkansa.

Suyono tunnustaa, että perhesuunnitelun taustalla on taloudellisia tarpeita, mutta hän kiistää jyrkästi painostamisen tai pakottamisen.

- Ehkäisyvälineiden käyttö on jotakin, mikä ihmisten on tehtävä itse. Et voi mennä jokaiseen makuuhuoneeseen ja pakottaa aseeella uhaten miehiä käyttämään kondomia, Syuono kuittaa.

NEXT STOP, SCANDINAVIA

SAS flies non stop to Scandinavia from New York, Chicago, Los Angeles and Seattle and offers convenient connections to more cities throughout Scandinavia.
See your travel agent or call SAS, toll free, 1-800-221-2350.
Make your next stop Scandinavia, with SAS.

SAS®
SCANDINAVIAN AIRLINES

Fitchburg ja ympäristö

PÄIVÄLLISELLÄ - "Uncle" Herman L'Ecuyer, Westminster (vas.) ja Niilo Kauppinen, Fitchburg, nauttimassa päivällistä B.F. Brown Junior High Schoolin ruokalassa. Koululaisten lounaan jälkeen ruokalan virkailijat tarjoilevat lämpimän aterian alueen eläkeläisille.

Kouluruokalassa lounasta ja seuraa eläkeläisille

Jo 17 vuoden ajan ovat eläkeläiset voineet lounastaa Fitchburgin B.F. Brownin kouluruokalassa oppilaiden palattua tunneilleen.

Aterioiden tarjoamisen ideoi Eleanor Gilmartin, joka toimi Council of Agingin johtajana 1970-luvun alussa. "Minusta tuntui järkevältä, että lisälounaita voitaisiin tehdä vanhuksille, koska koulu valmistaa aterioita joka tapauksessa," Gilmartin muistelee.

B.F. Brownin koulu valittiin lounaspaikaksi, koska sen lähialueilla asuu paljon iäkkäitä ihmisiä.

Koulun ruokala tarjoilee lounaan päivittäin 50 - 75 vanhukselle. Kuka tahansa yli 59,5 vuotias voi tulla koululle nauttimaan täysipainoisen lounaan vain 50 sentillä.

"Ateriat ovat niin edullisia, että minun ei kannata laittaa ruokaa kotona," sanoo B.F. Brownilla 15 vuotta ruokaillut Ted Kolapakka.

Frances Blomi kävelee joka päivä ystävänsä Josephine Hillmanin kanssa koululle. "Ruoka on erinomaista, terveellistä ja kihisevän kuumaa. Kaikki syövät lautasensa puhtaiksi," Blomi sanoo. "Lisäksi ilmapiiri on hyvin rallyttävä."

Eläkeläiset tulevat paitsi hyvän ruuan vuoksi, myös tapaamaan ystäviään ja seurustelemaan.

Ruokalan henkilökunnan ja vanhusten välille on vuosien varrella kehittynyt läheinen suhde. Kun yksi henkilökunnan jäsen joutui viime keväänä sairaalaan eläkeläiset vierailivat hänen luonaan. Henkilökunta puolestaan muisti tervehdyksellä kantaasiakasta, joka oli leikkauksessa.

Uutispaloja

Finnish Ski Clubin jäsenet Veikko Honkala, Valio Liedes ja Karl Mäkelä lentävät Suomeen helmikuun 19. päivänä osallistuakseen saman kuun 24. p:nä pidettävään Finlandia-hiihtoon.

Tähän Hämeenlinnasta Lahteen hiihdettävään maratoniin saapuu kymmeniätuhansia osanottajia eri puolilta maailmaan.

Honkalalle, Liedekselle ja Mäkelälle osanotto on ensimmäinen.

★

Finnish American Club of Saiman kuukausikokous pidetään keskiviikkona, tammik. 10. p:nä klo 7:30 illalla Saiman Puiston klubirakennuksessa.

Westminster Women's Club tulee esittämään lyhyen näytelmän.

Sunnuntaina, tammik. 14. p:nä klo 2:00 iltapäivällä Michael Loukisen filmi "The Good

jatkuu seur. sivulla

Kirkollisia

Bethel-seurakunta

Suomenkielinen radiohartaus *Hyvät Uutiset* lähetetään joka sunnuntaiaamu asemalta WEIM 1280 Fitchburg, klo 8:45 ap.

Yleinen (suomenkielinen) jumalanpalvelus pidetään sunnuntaina klo 2 aam. Elm Street Lähetyskirkossa, 264 Elm St., Fitchburg.

Seurakunnan pastorina toimii Taimo Majalahti, puh. 345-4264.

Erikoistilaisuuksista ilmoitetaan tarvittaessa.

Elm St. Lähetysseurakunta

Sunnuntaina klo 8:30 aam. radiohartaus *New Life* asemalta 1280 Fitchburg. Jumalanpalvelus klo 9:30 aam. Pastori George L. Cory saarnaa. Klo 10:30 kahvi- ja mehutarjoilu. Klo 10:45 aam. pyhäkoulu kaikenikäisille.

Tiistaina klo 7:00 illalla aikuisten kuoroharjoitus ja viikkoillan hartaustilaisuus.

Messiah Luterilainen seurakunta

Sunnuntaina, tammik. 7. p:nä klo 7:15 aam. suomenkielinen luterilainen tunti radioasemalta WCMX 1000 AM. Klo 7:30 samalta asemalta englanninkielinen luterilainen tunti. Klo 8:15 suomenkielinen jumalanpalvelus, mitä seuraa kirkon Suomalaisen Naiskuoron brunssi Barbara Palomäen kotona. Klo 9:00 nuorten kuoron harjoitukset. Klo 9:15 sunnuntaikoulu. Klo 9:15 aikuisten Raamattutunti. Klo 9:30 korkeakoululaisten Raamattutunti. Klo 10:30 englanninkielinen jumalanpalvelus. Klo 6:00 ill. kirkkovaltuuston kokous.

Tiistaina, tammik. 9. p:nä klo 7:00 ill. Suomalaisen Naiskuoron harjoitus.

Kiitos!

Sydämellinen kiitos kaikille, jotka osallistuivat 50-vuotishääpäiväjuhlaamme jouluk. 17, 1989 Saiman Puistossa. Erityinen kiitos pojallemme Ralphille ja hänen vaimolleen Judylle.

Kiitos myös niille, jotka muistivat meitä lahjoin, kukin ja kortein.

George ja Ethel Anttonen

Järjestämme matkoja
Floridaan ja
Suomeen ja
minne tahansa maailmassa

Puhumme suomea

GIT MATKATOIMISTO

69 Main St. Leominster
Puh. 537-4536

JOYCE I. HANNULA CFP
Personal Financial Planner
79 East Rd. P.O. Box 500
Westminster, MA 01473
874-0629 or 832-6368
IDS AMERICAN EXPRESS

Kaikenlaisia vakuutuksia . . . . Puhutaan Suomea
NIEMI INSURANCE AGENCY, INC.
135 Main Street, P.O. Box 449 Westminster, MA
Välitetään myös kiinteistöjä Puhelin 874-2921

LYDON & HAASE CO.
209 Fulton St., Norwood, Mass. 02062 Ph. 769-0719
KAIKENLAISIA PUTKITÖITÄ ja LÄMMITYSLAITTEITA
Kylpyhuoneita ja keittiöitä uudistetaan - Talouskoneita, Amana jääkaappeja ja pakastimia, Kitchenaid astianpesukoneita

Henry J. LeBlanc Insurance Agency, Inc.
Täydellinen vakuutuspalvelu
KIINTEISTÖ - IRTAIMISTO
KODINOMISTAJIEN
AUTO - PALO - HENKIVAKUUTUKSIA
376 Summer St.
Fitchburg, MA
Puh. 343-4853
Eino E. Niinimaki
71 Main St.
Westminster, MA
Puh. 874-5323
Glenn E. Niinimaki
Kevin D. Nivala
SUOMEA PUHUVIA VIRKAILIJOITA

UUTISPALOJA...
jatkoa sivulta 12

Man in the Woods" esitetään Saiman Puistossa.

Tilaisuuteen on vapaa sisäänpääsy ja filmiä seuraa kahvitarjoilu.

★

FITCHBURG, MASS - Sosiaalihuollon budjettileikkaukset vaikuttavat suoraan lasten hyvinvointiin, ilmenee Massachusetts Office for Children -toimiston Fitchburgia käsittelevästä tutkimuksesta.

OFC:n selvityksen mukaan kaupungin sosiaaliapua tarvitsevien lasten määrä on kasvanut, puute kunnollisesta äitiyshuollosta pahentunut ja teini-ikäisten raskaudet lisääntyneet.

Niiden lasten määrä, joiden perheet saavat sosiaaliapua kasvoi Fitchburgissa viime vuonna seitsemällä prosentilla 3,607:ään. Neljännes lapsista elää kansallisen köyhyysrajan alapuolella. Kaupungin 40,000 asukkaasta on alle 18-vuotiaita noin 9,900.

Arviolta 821 perheessä molemmat vanhemmat ovat töissä, mikä oikeuttaisi heidät lastenhoitotukeen. Varojen puutteessa tarjolla on kuitenkin vain 202 avustusta.

Pormestari Jeffrey Bean kuvasi tutkimustuloksia huolestuttavaksi, ja toivoi osavaltion johdolta pikaisia toimia tilanteen parantamiseksi.

Selvitys oli toinen sarjassa raportteja, joissa tutkitaan budjettileikkausten vaikutusta lastenhuoltoon. Seuraavaksi OFC aikoo selvittää Bostonin tilannetta.

★

Fitchburgin taidemuseo esittää sunnuntaisin videoelokuvan American Ballet Theatre'n tuottamasta Giselle-baletista, jonka pääosissa esiintyvät Mikhail Baryshnikov ja Natalia Makarova.

Baryshnikov ja Makarova loistavat uransa huipulla tässä vuonna 1977 Metropolitannissa taltioidussa baletissa.

Esitykset ovat tammikuun 7, 14, 21, ja 28 päivä kello 2:30, Norcross Building, Fitchburg Art Museum, 185 Elm Street, Fitchburg. Näytöksiin ei ole erillistä pääsymaksua museon sisäänpääsyn maksaneille.

Samalla kannattaa tutustua museon näyttelyihin. Esillä on Rhode Islandin taiteilijoiden puukaiverruksia, maalauksia ja valokuvia; bostonilaisen taiteilijan Brewster Luttrellin uusimpia töitä; "Sex, Death and the History of Photography, Karl Badenin valokuvia, kaikki helmikuun 25. päivään saakka. Tammikuun 7. päivään asti on esillä "Artful Crafts III," Uuden Englannin käsityöläisten teoksia.

TERVETULOA
YSTÄVÄT

LUNENBURG FORD · ISUZU
Rte.2A, Lunenburg • 345-1011

NORTH END SUBARU • MAZDA
Rte.2A, Lunenburg • 582-4911

HEIKKILA COUNTRY DEALERSHIPS

Maynard, MA

Muistojen komerosta

Kun muistelin niitä menneitä amerikansuomalaisten touhuja, muistui mieleeni, miten me kerran kokosimme miljoonan markan rahastoa auttaaksemme Suomen sosialidemokraatteja.

Keräysvuosi ei ole tarkoin muistissani, mutta kyllä se oli nähtävästi vuosina 1917 tai 1918 alkupuolella.

Tämä keräys syntyi suomalaisen sosialistijärjestön toimesta ja oli tarkoitettu pääasiallisesti kerättäväksi puolueen jäseniltä tai jäsenperheiltä.

Oli laskettu, että jokaiselta jäsenperheeltä kun saadaan 18 dollaria ja siihen lisäksi muitten keräyksien kautta saadut varat, niin miljoona markkaa saadaan siten kokoon.

Meissä oli silloin paljon pienipalkkaisia työläisiä, joten emme noin vain voineet pulittaa 18 dollaria, sillä viikkopalkkamme oli alle kymmenen dollarin.

Meitä varten järjestettiin korttijärjestelmä. Kortissa oli viivattuna 18 neliötä, siis dollari neliöltä.

Vapaaehtoiset kerääjät kävivät osaston puolesta lauantaisin hakemassa sen dollarin ja panivat merkin neliöön. Kun kaikki neliöt oli merkattu, olit maksanut osasi.

Kun keräys oli lopetettu ja rahat lähetetty, minne oli lähetetty, siitäkin tuli kapula riideltäväksi.

S.S. järjestön edustajakokouksessa Uuden Englannin valtioittein edustajat vaativat saada nähdä, mikä oli loppusumma ja minne se oli lähetetty.

S.S. järjestön yleissihteeri Henry Akseli heilutteli puhujankorokkeelta paperilappua sanoen, että tässä on kuitti. Kukaan ei kuitenkaan saanut nähdä, mitä kuitissa sanottiin.

Siinä Venäjän vallankumouksen pyörteessä alkoivat Suomen sosialidemokraatit hajaantua oikeaan ja vasempaan ja myöhemmin saimme kuulla arvailuja, että se meidän kokoamamme miljoona meni sinne vasemmalle puolelle.

Muistan erään iltamatilaisuuden Maynardissa tämän rahaston hyväksi. Parker kadun haali oli täynnä ihmisiä, kuten sen ajan tapoihin kuului.

Puhujaksi oli lähetetty "itte"

Ville Boman, joka oli kolehtipuhuja ja hyvä porvarien kepittäjä.

Kun hän oli tuominnut Suomen porvarin sinne kuumaan paikkaan ja vakuuttanut miten tärkeää Suomen työväelle miljoonan markan keräys oli, aloitettiin kolehdin keräys.

Ville otti taskustaan 10 dollarin setelin ja pani sen kolehtihattuun. Kun kolehti oli kerätty niin mentiin näyttämön pukuhuoneeseen laskemaan tulosta.

Ville otti oman hattuun panemansa rahan pois, lisäksi matkakulut ja sitten vasta voitiin alkaa kolehtia laskemaan.

Tulos oli hyvä. Ville sai rahat mukaansa ja antoi niistä kuitin säilytettäväksi osaston arkistossa.

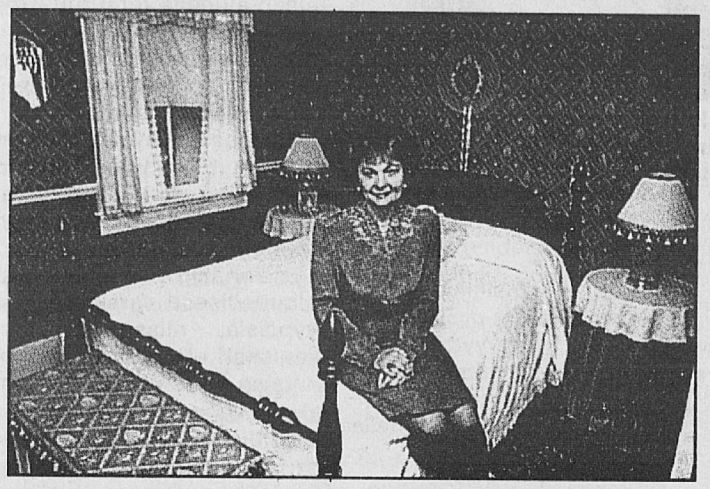
Näihin aikoihin alkoikin ilmestyä ensimmäiset hajaannuksen merkit S.S. järjestössä. Sitä jatkui seuraavat kymmenen vuotta eli siihen asti kun se oli tullut päämääräänsä. Loppu!

Tähän voitaisiin sopivasti lisätä Osmo Orjaheimon runosta värsy:

"Jumal' auta, kaikki olen koittanut,
mitä maailmassa on koitettavaa.
Mutta mitään en ole voittanut,
siis paljon on voitettavaa."

Hyvää Uutta Vuotta kaikille Raivaajan tilaajille ja avustajille, olette ihania ihmisiä!

Ed Helander

Hinghamissa asuva Charmaine Morse on aviomiehensä kanssa ollut Evergreen klubin jäsen vuodesta 1983.

B&B-klubi majoittaa yli 50-vuotiaat edullisesti

Vuodesta 1983 Evergreen Club on tarjonnut edullisia bed and breakfast -yöpymispaikkoja yli 50-vuotiaille, jotka haluavat matkustaa ja tarjota ylimääräisen huoneen omasta kodistaan muille matkaajille.

Klubi on toiminut vuodesta 1983, mutta jäseniä siinä on vain 420. Suurin osa uusista jäsenistä tulee mukaan ystävien innostamana, sillä mainoksia käytetään hyvin vähän.

Evergreen klubiin liitytään täyttämällä hakemus, jossa tiedustellaan muun muassa asunnon sijaintia, lähellä olevia nähtävyyksiä, valtateitä tai kaupunkeja. Hakija ilmoittaa myös vierashuoneen koon, montako ihmistä voidaan majoittaa kerralla, onko huoneessa oma kylpyhuone ja onko tupakointi sallittua.

Kun hakija on hyväksytty, hän voi vuosimaksun maksettuaan matkustaessaan yöpyä klubijäsenten kodeissa. Jäsenmaksu on $40 yhdeltä hengeltä ja $50 pariskunnilta, yöpyminen aamiaisineen maksaa $10 yhdeltä hengeltä ja $15 pareilta.

Lisätietoja: The Evergreen Club, 1926 S. Pacific Coast Highway, Redondo Beach, CA.

EXPERIENCE THE DIFFERENCE
HUHTALA OIL CO.
MAIN STREET, EAST TEMPLETON
•LOCALLY OWNED
•OUR THIRD GENERATION
•7 OIL DELIVERY TRUCKS
•13 LICENSED TECHNICIANS
•24 HOUR BURNER SERVICE
•43 YEARS OF DEPENDABILITY
•AUTOMATIC OR CALL IN SERVICE
•NEW CUSTOMERS ALWAYS WELCOME
FUEL OIL
CASH ON DELIVERY
or within 10 Days
with established credit
MINIMUM 150 GALLONS
LOW COMPETITIVE PRICES
VOLUME DISCOUNTS
CALL 632-1221
Our service area is from North Rutland to Orange

Vuorineuvoksen konjakit

Tamperelainen vuorineuvos Paavo Suominen on ilmoittanut saaneensa myytyä 370 000 pulloa käsittävän konjakkilastinsa ulkomaille, yritettyään päästä siitä eroon kolmen vuoden ajan. Suominen ehdotti muun muassa juomien lahjoittamista sotaveteraaneille talvisodan juhlavuoden kunniaksi.

Konjakkilasti joutui vuorineuvoksen haltuun, kun hän osti saksalais-neuvostoliittolaisen yrityksen. Pullojen omistajaksi tulosta hän sai tietää vasta tulliviraston lähettettyä kymmenien tuhansien markkojen säilytyslaskuja tullin varastossa lojuvasta gruusialaisesta brandystä.

Suominen tarjosi hankalaksi käyneitä juomia useiden myyntiyritysten jälkeen valtiolle, tarkoituksena lahjoittaa pullot sotien veteraaneille.

Syksyllä vuorineuvos lähetti näytepulloja kansanedustajille, mutta aloite ei mennyt läpi. Lahjoituksesta kotimaahan olisi joutunut maksamaan veroa sata markkaa pullolta eli kaiken kaikkiaan 37 miljoonaa markkaa (lähes $9 miljoonaa). Kansanedustajista vain kaksi on tähän mennessä palauttanut näytepullonsa.

Juomien ostajaa Suominen ei paljasta ennen kuin "viimeinenkin pullo on lähtenyt maasta." Vuorinen kuitenkin kertoi, että konjakit päätyvät ostajamaan sotaveteraaneille ja sotilaille.

Vesihattu estämään stressiä

Japanilainen keksijä Hisashi Mineta on kehittänyt hatun, jonka hän uskoo poistavan teknostressin oireita.

Hattu muistuttaa suuresti uimalakkia. Se muodostuu kahdesta muovikerroksesta, joiden väli on täytetty vedellä kyllästetyllä aineksella.

Vesilukittu hattu estää keksijän mukaan elektronisten laitteiden teknostressiä aiheuttavan säteilyn pääsyn pään akupunktiopisteisiin. Näin hatun kantaja välttyisi stressioireilta, kuten päänsäryltä, ärsyyntymiseltä, ahdistuneisuudelta ja masentuneisuudelta.

Suomen uutisia

Suomen uutisia

Asevientiä tiukennetaan

Uusi asevientilaki rajoittaa aiempaa enemmän asevientiä Suomesta. Eduskunnan puolustusvaliokunnan esityksessä asevienti on sallittua vain erillisellä luvalla.

Valiokunnan päätös poikkesi hallituksen ehdotuksesta. Hallituksen esitys lähti siitä, että puolustustarvikkeiden vienti on sallittua, ellei sitä erikseen kielletä. Puolustusministeri *Ole Norrbackin* (ruots) mukaan hallitus on valmis hyväksymään uuden muotoilun.

Lupa asevientiin voidaan uuden lain mukaan myöntää, jos viennin ei katsota vaarantavan Suomen turvallisuutta ja jos se ei ole Suomen ulkopoliittisen linjan vastaista.

Ensiasuntoon helpommalla

Suomen asuntohallitus aloittaa kokeilun, jolla madalletaan kynnystä ensimmäiseen asuntoon. Omaan asuntoon pääsisi jo säästettyään 10 prosenttia asunnon hinnasta.

Kunnat tai yleishyödylliset yhteisöt rakentavat valtion lainalla 500 niin sanottua asumisoikeusasuntoa, jotka ovat eräänlaisia omistus- ja vuokra-asuntojen välimuotoja.

Asunnontarvitsija liittyy valtakunnalliseen yhdistykseen, jonka jäsenille asunnot jaetaan ilmoittautumisjärjestyksessä.

Korkeakouluopiskelijoista yli puolet naisia

Suomen korkeakouluopiskelijoista on naisia kaikkiaan 52 prosenttia, ilmenee Tilastokeskuksen tiedoista.

Eniten naisopiskelijoita on terveydenhuollon ja farmasian aloilla. Eläinlääketieteellistä ja humanistista alaa opiskelevista yli kolme neljäsosaa on naisia.

Selvästi vähiten naisia on teknistieteellisellä alalla.

Kaikkiaan korkeakouluissa oli viime syyskuun lopussa 105,700 opiskelijaa. Uusia heistä oli 16,400.

Walton Crönroos Kansallisoopperan pääjohtajaksi

Oopperalaulaja Walton Grönroos aloittaa Kansallisoopperan uutena pääjohtajana 1. elokuuta 1992.

Grönroos aloittaa työt oopperassa nykyisen johdon rinnalla vuoden 1991 alussa.

Nykyisen oopperajohtajan Ilkka Kuusiston kausi päättyy 31. heinäkuuta 1992.

Taiteellinen johtaja Jorma Hynninen jättää tehtävänsä vuoden 1990 heinäkuun lopulla.

Mistä Suomi saa lisää väkeä?

Virolaisia siivoojia saapui kolmen kuukauden komennukselle Suomeen kesäkuun alussa helpottamaan pääkaupunkiseudun siistijäpulaa.

Suomi on mittavien väestöä ja yhteiskuntapolitiikkaa koskevien haasteiden edessä. Tilastokeskuksen ennusteen mukaan väkiluku lähtee pian vuosituhannen vaihduttua nopeaan laskuun. Kahden sukupolven eli noin 60 vuoden kuluttua suomalaisia olisi alle neljä miljoonaa nykyisen väestöpohjan perusteella laskettuna.

Pienenevät ikäluokat eivät riitä täyttämään työvoiman lisääntyvää kysyntää. Työmarkkinoiden laajentumiskyky, luovuus ja yleinen kehitysoptimismi vähenevät työvoiman harmaantuessa. Lisääntyvälle osalle työväestöä uraputken sijasta välkyy mielessä eläkeputki.

Väestön määrään voidaan vaikuttaa usealla eri keinolla. Ne eivät ole välttämättä vaihtoehtoja toisilleen.

Sosiaaliturvaa parantamalla ei länsimaissa ole yleensä pystytty pysyvästi lisäämään syntyvyyttä. Viimeisten vuosikymmenien aikana lapsiperheiden sosiaaliturva on parantunut samalla kun syntyvyys on vähentynyt.

Paluumuuttajissa yhä enemmän eläkeläisiä

Suomesta on viimeisten sadan vuoden aikana muuttanut ulkomaille yli miljoona henkeä. Suurimmillaan muutto oli parikymmentä vuotta sitten, jolloin mentiin Ruotsiin.

Nykyisin muuttotase Ruotsin kanssa on tasapainossa, sillä lähtijöitä ja tulijoita on vuodessa viitisentuhatta. Uusi piirre on eläkeläisten kasvava osuus paluumuuttajista.

Suomessa asuu nyt ulkomaiden kansalaisia 20,000, heistä pakolaisia on 1,500.

Jos väkiluku halutaan pitää vuoteen 2050 asti nykyisellä tasolla, olisi Suomen otettava vastaan 25,000 maahanmuuttajaa vuosittain seuraavien 60 vuoden ajan (edellyttäen että kantaväestön syntyvyys ja muuttoennusteet pysyisivät nykyisellään).

Euroopan integraatiokehitys huipentuu vuoteen 1993 mennessä, jolloin myös työvoiman vapaa liikkuminen yhteisön alueella toteutuu. Jos ja kun Suomi hyväksyy työvoiman vapaan liikkumisen, merkitseekö se ryntäystä yhteisön alueelta Suomeen?

Näin tuskin käy. Selvitysten mukaan EY-maiden välinen muuttoliike on yllättävän vähäistä. Siihen on useitakin syitä.

Ensinnäkin EY-maat ovat taloudellisesti varsin samantyyppisiä, niissä ei varsinaisesti ole työvoimaa luovuttavia maita. Toisaalta yhdentymisestä huolimatta maiden väliset kulttuurierot säilyvät: vaikka Suomi integroituisi yhteisöön, saksan kieli säilyisi edelleen yhtä vaikeana oppia. Kolmas ja Suomen kannalta tärkein lienee etäisyys: useat maat, erityisesti Saksan liittotasavalta ja Ruotsi ovat puskureina.

Halu saada virolaisia työhön on suuri. Virolaiset olisivat ihanteellisia maahanmuuttajia. Kielisukulaisina he sopeutuisivat nopeasti. Toisaalta Viron talouden heikko tila tekee heistä motivoituneita työntekijöitä.

Jos työvoiman kysyntä kohdistuu pääasiassa Viroon, paine aiheuttaa kuitenkin siellä väestön ja talouden kehitykselle arvaamattomia seurauksia. Muuttajat ovat yleensä 20 - 30 vuotiaita, ja siihen ikäryhmään kuuluvia Viro tarvitsee itse omassa jälleenrakennustyössään.

Suomelta puuttuu väestöpolitiikan kokonaisohjelma

Suomelta puuttuu väestöpoliittinen ohjelma, jossa tarkasteltaisiin syntyvyyttä, maahanmuuttoa ja työvoimakysymyksiä yhtenä toimivana kokonaisuutena. Maahanmuuton lisääminen on vain yksi keino hidastaa väestön vähenemistä.

Ohjelma voi sisältää tietenkin myös sellaisen valinnan, että Suomi pyrkii tulemaan toimeen nykyisellä väestöpohjallaan mahdollisimman pitkään. Väestö- ja työvoimaresurssit pyrittäisiin silloin kohdentamaan parhaalla mahdollisella tavalla.

Ismo Söderling
(HS)
(lyhennetty)

Valtiotieteen tohtori Ismo Söderling on tutkimussihteerinä Siirtolaisuusinstituutissa Turussa.

Henry Theel kuollut

Suomalaisen viihdemaailman veteraani Henry Theel, 72, on kuollut. Theel oli yksi Suomen suosituimpia viihdelaulajia. Hän tulkitsi unohtumattomasti muun muassa laulut *Liljankukka, Siks oon mä suruinen* ja *Satumaa*.

Theel nousi maineeseen sotien aikaisilla esiintymiskiertueilla, ja menestys jatkui koko 1950-luvun.

Henry Theel jatkoi uraansa aina 1980-luvulle asti esiintyen eri puolilla Suomea.

Tilaus ja osoitteenmuutos

Osoitteen muuttuessa
liittäkää vanha osoite mukaan

Nimi _____

_____

Osoite _____

_____

Postinumero _____

UUSI TILAUS ☐ **UUDISTUS** ☐

MAKSU $ _____

USA: 12kk $20.00, 6kk $13.00, 3kk $9.00
Ulkomaille 12kk $24.00, 6kk $17.00

Raivaaja

P.O. Box 600
Fitchburg, MA 01420-0600
Puh. (508) 343-3822

FINNEXPRESS

FINNTASTIC GROUP FLIGHTS
FINNAIR SCHEDULED SERVICE
WEEKLY DEPARTURES - WEEKLY RETURNS
LOWEST AVAILABLE AIRFARES FROM
NEW YORK $568 - LOS ANGELES $66[illegible]
TORONTO $648
RULES AVAILABLE UPON REQUEST
Money saving tax-free connections from all other airports in North America
- Business or Pleasure -
"ALL YOUR TRAVEL ANYWHERE IN THE WORLD"
FOR RESERVATIONS CONTACT:
HANSLIN TRAVEL SERVICE
40 East 49th Street New York, N.Y. 10017
Telephones:
212 832-8989 800 223-0567
"PUHUMME SUOMEA"

Suomen uutisia

RAC-rallin voitto muutti Airikkalan elämän

Aiemmin suurten suomalaisnimien varjossa ajanut Pentti Airikkala nosti kerralla nimensä suurten tallien tietoisuuteen voittaessaan marraskuussa RAC-rallin Englannissa.

Lontoon lähistöllä asuva 45-vuotias Airikkala valitsi lukuisista saamistaa tarjouksista Fordin, jonka sopimusta hän kuvasti erittäin tuottoisaksi.

Airikkalaa kiinnostaa myös autojen kehittely. "Minulla on keksintö, joka antaa nelivetoiselle lisävauhtia ainakin sekunnin kilometrillä. Ford ja toinen tallini hyötyvät siitä ensi kaudella," hän sanoo.

Korjukselle mitali

Suomen tuorein olympiavoittaja Tapio Korjus on saanut Tahko Pihkala -seuran vuosittain jakaman Rehdin Urheilijan palkinnon.

Vuodesta 1985 jaetun palkinnon ovat ennen Korjusta saaneet Marja-Liisa Kirvesniemi, Leo Jokela, Anssi Rauramo ja Pekka Rauhala.

Koiviston kannatus laskenut 56 prosenttiin

Presidentti **Mauno Koivistoon** tyytymättömien määrä on kasvanut seitsemän prosenttia, arvoidaan Suomen Gallupin tutkimuksessa. Eniten tyytymättämyys lisääntyi SDP:n kannattajien, nuorten aikuisten sekä keski-ikäisten ryhmissä.

Koiviston kannatus on kuitenkin yhä vankka. Vastaajista 56 prosenttia ilmoitti olevansa tyytyväisiä Koiviston tapaan johtaa maata.

Koiviston kansansuosio on pienempi kuin koskaan aiemmin hänen presidenttikaudellaan, mutta selvästi korkeampi kuin monien muiden valtiojohtajien.

Sorsa suosituin seuraajaehdokas

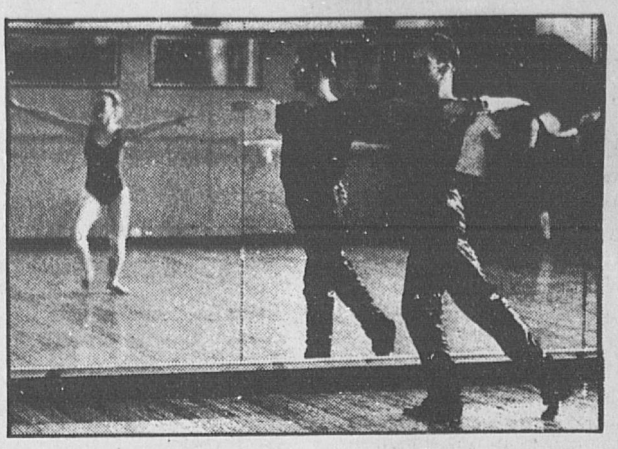
Eduskunnan puhemies **Kalevi Sorsa** (sd) on noussut selvästi suosituimmaksi seuraajaehdokkaaksi presidentti **Mauno Koivistolle**. Sorsaa pitää parhaana valintana 41 prosenttia kansasta ja virkaan sopivana 50 prosenttia.

Vielä syksyllä sopivimman ehdokkaan tittelin sai pääministeri **Harri Holkeria** (kok), jonka kannatus putosi syyskuun 47 prosentista 34 prosenttiin. Parhaaksi ehdokkaaksi Holkerin asetti 22 prosenttia Suomen Gallupin tutkimuksen vastaajista.

Keskustan puheenjohtaja **Paavo Väyrynen** sai tuekseen 15 prosenttia vastaajista. Presidentiksi sopivana häntä piti 25 prosenttia.

Holkerin ja Väyrysen tukijoita löytyy yli 50 prosenttia vain heidän omien puolueidensa kannattajista, Sorsaa sen sijaan tuetaan yli puoluerajojen: häntä piti sopivana presidentinvirkaan yli puolet SDP:n, kokoomuksen ja MSP: kannattajista.

Suomen uutisia

Kansanvalistusseura palkitsi Jorma Uotisen Kalavalan välittämisestä tanssin keinoin

Uotisen Kalevala palkittiin

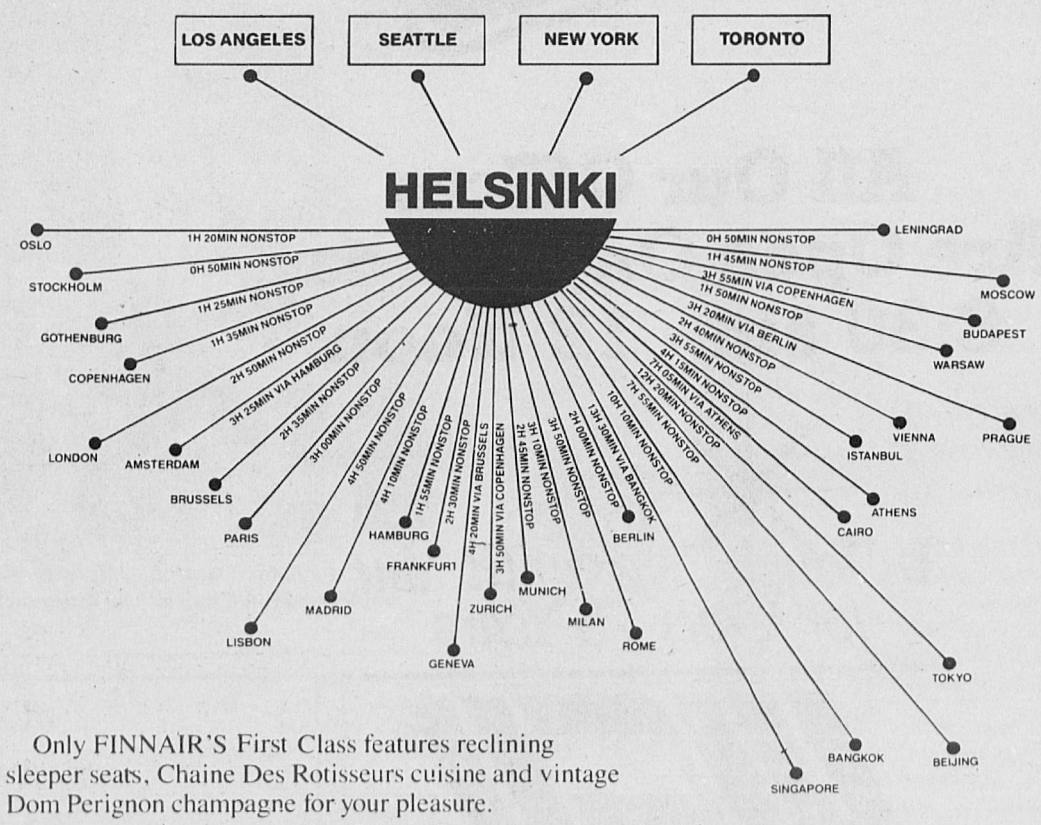
Jorma Uotinen on saanut Kansanvalistusseuran vuoden 1989 palkinnon. Hänet palkittiin rikkaasta koreografin ja tanssijan taiteestaan ja erityisesti Kalevalan välittämisestä tanssilla.

Jorma Uotinen on noussut niiden muutamien harvojen säveltäjien ja kuvataitelijain rinnalle, jotka Kalevalan aiheita käyttäen ovat luoneet arvokkaita taideteoksia, perustellaan palkinnon myöntämistä.

Uotisen työn merkitystä Kalevalan tulkitsijana lisää vielä se, että työ on tehty nykyajan katsojille, joille Kalevala on etäisempi kuin aiemmille polville.

Kansanvalistusseura antaa palkintonaan suomalaisen taideteoksen. Uotiselle luovutettiin **Merja Winqvistin** paperiveistos *Musta laiva.*

ONLY FINNAIR COVERS THE WORLD AND ALL FINLAND, TOO.

Only FINNAIR'S First Class features reclining sleeper seats, Chaine Des Rotisseurs cuisine and vintage Dom Perignon champagne for your pleasure.

Only FINNAIR'S Executive Class offers a separate section of unique chaise-chairs with footrests and extra leg room...plus three dinner choices!

Only FINNAIR'S First and Executive Class passengers connecting to another FINNAIR flight in Helsinki get a free sauna or overnight stay with dinner, too.

For more information, contact FINNAIR, Toll Free 800-950-5000; In New York City 212-889-7070. For Cargo or FINNFAST Small Parcel Service, contact FINNAIR Cargo Nationwide, Toll Free 800-221-4300.

FINNAIR

Syöpäkuolemat vähenemässä

Syöpäkuolleisuus on Suomessa laskussa. Syöpäjärjestöt uskovat, että vuosituhannen vaihteeseen mennessä kuolleisuus vähenee 15 prosentilla.

Miesten yleisin syöpä, keuhkosyöpä, on vähentynyt tupakoitsijoiden määrän laskiessa. Tehokkaiden joukkotarkastusten ansiosta naisten kuolleisuus kohdunkaulasyöpään on vähentynyt, ja tapausten määrän uskotaan puolittuvan 25 vuodessa.

Nykyisin voidaan parantaa noin puolet syöpäpotilaista. Uusia syöpätapauksia todetaan vuosittain noin 16,000. Määrän arvioidaan kasvavan noin 26,000:een lähinnä siksi, että vanhuksien osuus väestöstä kasvaa.

Marmorisia ja graniittisia hautakiviä

BOLSTER Monumental Works
JOHN A. PRATT, omistaja

Route 26, Oxford, Maine
Puh. Norway 743-2673

NIPPA SAUNAKIUKAITA

Laatuvalmistetta sitten 1930 Nippa Supreme huoneenlämmittäjiä, Nippa Energy-Maid keskuslämmityslaitteita, Nippa Wildfire Campstones, saunakiukaita ja saunan tarpeita.
Nopea toimitus
Bruce Mfg. Inc. P.O.Box 213
Bruce Crossing, MI 49912
(906) 827-3906
Jälleenmyyjiä halutaan

If Saturday is the only day you can make it to the Credit Union, then Workers' is the only Credit Union to make it to.

All Our Offices
Are Open On Saturday,
8:30 am - 12 Noon.

In Touch with You for Over 75 Years

WCU
WORKER'S CREDIT UNION

815 Main Street, Fitchburg 345-1021 • 40 Fairmount Street, Fitchburg 343-5810
12 N. Main Street, Orange 544-2188 • 313 Pleasant Street, Gardner 632-9200